

ESTABILITAT FINANCERA I TRANSPARÈNCIA INFORMATIVA:

ANÀLISI DE L'ENDEUTAMENT DELS AJUNTAMENTS VALENCIANS

Treball Final de Grau

TUTOR: ELIES SEGUÍ MAS
CO-TUTOR: RAFAEL BENEYTO CABANES
AUTOR: PABLO TORMO GINER

VALENCIA, SETEMBRE 2016

ÍNDEX DEL TREBALL

1. CAPÍTOL 1 – PLANTEJAMENT DEL TREBALL	5
a. INTRODUCCIÓ	5
b. OBJECTE I JUSTIFICACIÓ DEL TREBALL	5
c. METODOLOGIA UTILITZADA	6
d. ESTRUCTURA DEL DOCUMENT	6
2. CAPÍTOL 2 – MARC NORMATIU DE L'ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I SOSTENIBILITAT FINANCERA	9
a. L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DE L'ESTAT: L'AUTONOMIA LOCAL	9
b. COMPETÈNCIES DELS MUNICIPIS	11
c. PRESSUPOSTOS MUNICIPALS	14
d. ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I ESTABILITAT FINANCERA	18
e. PACTE D'ESTABILITAT I CREIXEMENT	21
3. CAPÍTOL 3 – SISTEMA DE FINANÇAMENT LOCAL	25
a. ESTRUCTURA	26
b. IMPOSTOS LOCALS	30
c. TAXES I PREUS PÚBLICS	38
d. CONTRIBUCIONS ESPECIALS	44
e. SUBVENCIONS	45
4. CAPÍTOL 4 – POLÍTICA D'ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA	47
a. EVOLUCIÓ CRONOLÒGICA CONDICIONANTS ENDEUTAMENT LOCAL	47
b. REQUISITS GENERALS PER A L'ENDEUTAMENT A LLARG PLAÇ	48
c. FINANÇAMENT D'INVERSIONS	54
d. SUBSTITUCIÓ D'OPERACIONS DE PRÉSTECES PREEXISTENTS	54
e. SANEJAMENT DEL ROMANENT DE TRESORERIA	55
f. FONS DE FINANÇAMENT A ENTITATS LOCALS	56
5. CAPÍTOL 5 – EVOLUCIÓ DE L'ENDEUTAMENT DELS AJUNTAMENTS VALENCIANS	59
a. DISTRIBUCIÓ DEL DEUTE	59
b. EVOLUCIÓ DEL DEUTE PER INGRESSOS CORRENTS	62
c. EVOLUCIÓ DEL DEUTE PER HABITANT	65
d. ANÀLISI DEL DEUTE DE LES POBLACIONS MÉS INFLUENTS	68
6. CAPÍTOL 6 – TRANSPARÈNCIA INFORMATIVA DELS AJUNTAMENTS VALENCIANS	71
a. COMPLIMENT DE L'OBJECTIU D'ESTABILITAT ENTITATS LOCALS	72
b. ÍNDEX DE TRANSPARÈNCIA DE LES ENTITATS LOCALS	76
7. CAPÍTOL 7 – CONCLUSIONS DEL TREBALL	81

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1. Serveis obligatoris dels municipis.	12
Figura 2. Esquema funcional del municipi	15
Figura 3. Evolució històrica del PEC	23
Figura 4. Estructura dels tributs locals	29
Figura 5. Distribució del Deute	59
Figura 6. Distribució del Deute per habitant	61

ÍNDEX DE TAULES

Taula 0. Principis pressupostaris	16
Taula 1. Estructura de despeses del pressupost.	17
Taula 2. Quadre tarifes IVTM	36
Taula 3. Endeutament per ingressos corrents província València	62
Taula 4. Endeutament per ingressos corrents província Castelló	63
Taula 5. Endeutament per ingressos corrents província Alacant	63
Taula 6. Endeutament per ingressos corrents Comunitat Valenciana	64
Taula 7. Endeutament per habitant província València	65
Taula 8. Endeutament per habitant província Castelló	66
Taula 9. Endeutament per habitant província Alacant	66
Taula 10. Endeutament per habitant Comunitat Valenciana	67
Taula 11. Endeutament per habitant i per ingressos corrents principals poblacions.	68
Taula 12. Endeutament per habitant i per ingressos corrents grans ciutats.	69
Taula 13. Compliment estabilitat pressupostària c. autònomes exercici 2015.	73
Taula 14. Compliment estabilitat pressupostària adm. públiques exercici 2015.	74
Taula 15. Compliment regla de la despesa exercici 2015.	75
Taula 16. Compliment regla del Deute Públic exercici 2015.	75
Taula 17. Rànquing dels 110 Ajuntaments més grans.	78_80

CAPÍTOL 1

PLANTEJAMENT DEL TREBALL

a) INTRODUCCIÓ

El present treball es centrarà en l'anàlisi de l'endeutament dels Ajuntaments valencians, així com la seua manera de finançar-lo i el nivell de transparència que existeix i el que exigeix la llei. Per a aquesta funció treballarem amb dades de l'endeutament viu de l'any 2015, proporcionats per la pàgina del Ministeri d'Hisenda

Al llarg del treball s'inclouran definicions i estructures sobre les que ens basarem per poder realitzar l'anàlisi de les dades, com per exemple l'estructura dels pressupostos d'una entitat local o l'estructura del finançament de les entitats locals, basada en els tributs cedits a aquestes. També es profunditzarà en el tema de la política d'estabilitat pressupostària, per així conèixer si les entitats locals valencianes compleixen o no els objectius marcats. Per a finalitzar, es tractarà d'ajuntar tots aquests anàlisi per poder extreure unes millors conclusions.

b) OBJECTE I JUSTIFICACIÓ DEL TREBALL

L'objecte del treball es centrarà en l'estudi de les dades de l'endeutament dels municipis valencians dels quals es disposen a data de 31/12/2015, així com la transparència dels ajuntaments valencians i el compliment de l'objectiu de transparència per part d'aquests.

El treball naix de la pròpia inquietud que desperta el tema proposat pel tutor i d'un interès personal per el tema del sector públic. A més a més, es tracta d'un tema de moltíssima actualitat, donades les circumstàncies vingudes durant els últims anys i l'augment en el control de les despeses i endeutaments de les Administracions Públiques. També suscita un especial interès personal en considerar-se un tema especialment delicat però amb una importància grandíssima i que, des de l'entrada en Europa, va en augment.

c) METODOLOGÍA UTILITZADA

El treball que a continuació es desenvolupa, es tracta d'un treball descriptiu i de catalogació. Per tant, la metodologia a utilitzar serà la cerca, per a la posterior ordenació i classificació de les dades que s'utilitzaran. Posteriorment s'elaborarà un anàlisi de les dades, per a poder extraure unes conclusions presents i futures.

Les fonts d'informació a utilitzar seran de caràcter secundari, ja que ningun d'aquelles ha estat creada per l'autor del treball.

El primer pas a realitzar, ha sigut crear una estructura definida de treball, entesa com un índex el qual ha sofert uns lleugers canvis durant el transcórrer del treball, però que és la pedra angular sobre la que es desenvoluparà tot el treball.

El següent pas, ha sigut aconseguir enquadrar el treball dins d'un marc normatiu adequat al mateix, tractant de delimitar l'espai jurídic en el que es mourà. També s'inclouran algunes definicions clau per a poder entendre el posterior anàlisi de les dades.

Posteriorment, s'han extret les dades sobre endeutament i ingressos corrents de cada entitat local, del Ministeri d'Hisenda. També s'han extret de l'Institut Nacional d'Estadística les dades de població i s'han tractat per a aconseguir els ratios que son de la incumbència del treball i mitjançant la ferramenta de Microsoft Excel s'han elaborat les tables que a la postra ens serviran per a analitzar les nostres dades.

Finalment, s'ha realitzat un anàlisi exhaustiu de les dades per a poder extraure les conclusions a les quals s'arribarà al final d'aquest treball.

d) ESTRUCTURA DEL DOCUMENT

El treball comença amb el present capítol introductor i on es tracta de donar un visió global del que serà el posterior treball, que estarà integrat per 5 capítols més i finalitzarà amb les conclusions que tractaran de donar un poc de llum sobre el tema que es tractarà durant tot el treball.

En els posteriors 3 capítols tractaran d'emmarcar el treball i desenvolupar els conceptes corresponents per a poder analitzar correctament les dades que posteriorment es disposaran.

Al capítol 2 es definirà el marc normatiu sobre el que es manejarà tota la resta del treball. Una part molt important d'aquest serà el Text Refós de la Llei Reguladora d'Hisendes Locals i la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local.

El capítol 3 tracta de fer entendre de quina manera s'estructura el finançament de les entitats locals. En ell s'explica la gran importància que tenen tant els impostos locals com les transferències corrents, així com les línies de crèdit privat a les quals tenen accés les administracions. També es parlarà dels tributs locals potestatsius, les taxes i preus públics i les contribucions especials.

La definició de la política d'estabilitat pressupostària es trobarà al capítol 4. En ell podrem trobar les diferents obligacions de compliment per part de les Administracions Locals, així com els límits a l'endeutament i les mesures que deuen prendre aquests per reduir el seu dèficit.

El capítol 5 estarà integrat per les dades a tractar així com una primera descripció de cadascun dels tractaments realitzats sobre aquestes. Es podrà tractar el tema de l'evolució de l'endeutament des de 3 enfocaments diferents, però amb el mateix objectiu de aconseguir extraure unes conclusions conjuntes.

El tema de la transparència s'abordarà al capítol 6 i es tractarà d'introduir el concepte d'objectiu d'estabilitat, així com el d'índex de transparència dels ajuntaments valencians.

Finalment, s'abordarà tot el vist durant el treball a les conclusions on es tractarà de donar una visió conjunta i global de tots els temes tractats anteriorment i intentant llançar un poc de llum als temes vists durant tot el treball.

CAPÍTOL 2

MARC NORMATIU DE L'ESTABILITAT

PRESSUPOSTÀRIA I SOSTENIBILITAT FINANCERA

a) L'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL DE L'ESTAT. DETERMINACIÓ DE L'AUTONOMIA LOCAL

«L'Estat s'organitza territorialment en municipis, en províncies i en les Comunitats Autònomes que es constitueixen. Totes estes entitats gaudeixen d'autonomia per a la gestió dels seus respectius interessos» article 137 del Títol VIII Organització Territorial de l'Estat de la Constitució Espanyola, aprovada en 1978.

La Constitució Espanyola reconeix l'autonomia local dels municipis per gestionar el seus respectius interessos, els quals gaudeixen de personalitat jurídica plena. El seu govern i administració correspon als respectius ajuntaments, integrats pels batlles i els regidors. I per poder gestionar-los, declara que les hisendes locals deuran disposar dels mitjans suficients per a dur a terme les competències que, per llei, corresponen als municipis, i per tant, han de ser autònoms financerament.

En 1985 les Corts Generals aproven la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local (endavant LRBL). Esta llei de caràcter basic s'aprova amb l'objectiu de desenvolupar l'article 149.1.8 de la Constitució Espanyola, que atorga a l'Estat la competència exclusiva sobre les bases del règim jurídic de les Administracions Públiques.

En el seu article 1 es defineix EL MUNICIPI com:

“Entitats bàsiques de l'organització territorial de l'Estat i vies immediates de participació ciutadana en els assumptes públics, que institucionalitzen i gestionen amb autonomia els interessos propis de les corresponents col·lectivitats”

Per altra i també en 1985, la Carta Europea d'Autonomia Local, feta en Estrasburg el 15 d'octubre d'eixe any, ratificada mitjançant l'Instrument de ratificació de 20 de gener de 1988, amb la Llei 522/1989, defineix el concepte de l'autonomia local en el seu article 3: *“El dret i la capacitat efectiva de les entitats locals per ordenar i gestionar una part important dels assumptes públics en el marc de la Llei, a través de representants democràticament elegits sota la seua pròpia responsabilitat i en benefici dels seus habitants”*

No obstant tot l'anterior, la denominada autonomia local no es mostra oficialment dins la llei fins l'aprovació d'esta Llei Reguladora de les Bases del Règim Local de 1985, al determinar en el punt 2 del seu article 7:

“2. Les competències pròpies dels municipis [...] només poden ser determinades per llei i s'exerceixen en règim d'autonomia i sota la responsabilitat pròpia, atenent sempre la deguda coordinació en la seua programació i execució amb les altres administracions públiques”.

Des de la formulació i aprovació en l'any 1985, la Llei Reguladora de les Bases del Règim Local ha sofert un gran nombre de modificacions, les més importants i rellevants son:

- La Llei 11/1999, de 21 d'abril, de modificació de la LBRL i altres mesures per al desenvolupament del Govern local. Un dels aspectes més rellevants modificatius de la LBRL es la creació del principi de subsidiarietat ja que reconeixia als municipis la possibilitat d'assumir noves funcions atenent a la demanda social de l'època.

- La Llei 57/2003, de 16 de desembre, de mesures per a la modernització del Govern Local, que seguint la corrent de la Llei 11/1999 on, per primera vegada, es feien evidents les diferències entre els diferents municipis i s'integrava un nou règim per a les grans ciutats.

- *“La Llei 27/2013, de 27 de desembre, de Racionalització y Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL) suposa la major reforma que ha sofert la LBRL en els seus 29 anys de vigència. Els principis inspiradores de tota la reforma naixen del nou article 135 de la Constitució Espanyola y el seu desenvolupament posterior a través de la Llei Orgànica 2/2012, de 27 de abril, d'Estabilitat Pressupostaria y Sostenibilitat Financera (LOEPSF), d'ahí que la pròpia exposició de motius de la LRSAL cite expressament l'article 114.1.14 de la Constitució Espanyola, sobre hisenda general y deute del Estado, junt amb el 114.1.18, sobre bases del règim jurídic de las administracions públiques, afegint que amb ella es persegueixen diversos objectius bàsics: clarificar las competències municipals para evitar duplicitats amb les d'altres Administracions de forma que es faja efectiu el principio <<una Administració una competència>>, racionalitzar la estructura organitzativa de la Administració Local d'acord amb els principis d'eficiència, estabilitat y sostenibilitat financera,*

garantir un control financer y presupostari més rigorós i afavorir la iniciativa econòmica privada evitant intervencions administratives desproporcionades.”
(DIARIO DEL DERECHO MUNICIPAL, 2014)

b) LES COMPETÈNCIES DELS MUNICIPIS

La Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local en el seu vigent article 7 determina que les competències de les entitats locals seran: pròpies, delegades o distintes de les pròpies i les atribuïdes per delegació, desapareixent les complementaries arrel de la derogació de l'article 28 de la LBRL per part de la LRSAL, o més pròpiament, haver-se transformat estes en les denominades distintes de les pròpies i atribuïdes per delegació, regulades per l'apartat 4 del dit article 7 de la LBRL.

a) Les competències pròpies

És a l'apartat 2 de l'article 25 de la LBRL on s'especifiquen quines són les competències pròpies dels municipis.

“2. El Municipi exercirà en tot cas com a competències pròpies, en els termes de la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes, en les següents matèries:

a) Urbanisme: planejament, gestió, execució i disciplina urbanística. Protecció i gestió del patrimoni històric. Promoció i gestió de l'habitatge de protecció pública amb criteris de sostenibilitat financera. Conservació i rehabilitació de l'edificació.

b) Medi ambient urbà: en particular, parcs i jardins públics, gestió dels residus sòlids urbans i protecció contra la contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica a les zones urbanes.

c) Abastament d'aigua potable a domicili i evacuació i tractament d'aigües residuals.

d) Infraestructura viària i altres equipaments de la seva titularitat.

e) Avaluació i informació de situacions de necessitat social i l'atenció immediata a persones en situació o risc d'exclusió social.

f) Policia local, protecció civil, prevenció i extinció d'incendis.

g) Trànsit, estacionament de vehicles i mobilitat. Transport col·lectiu urbà.

- h) Informació i promoció de l'activitat turística d'interès i àmbit local.
- i) Fires, proveïments, mercats, llotges i comerç ambulant.
- j) Protecció de la salubritat pública.
- k) Cementiris i activitats funeràries.
- l) Promoció de l'esport i instal·lacions esportives i d'ocupació del temps lliure.
- m) Promoció de la cultura i equipaments culturals.
- n) Participar en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria i cooperar amb les administracions educatives corresponents en l'obtenció dels solars necessaris per a la construcció de nous centres docents. La conservació, manteniment i vigilància dels edificis de titularitat local destinats a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial.
- o) Promoció en el seu terme municipal de la participació dels ciutadans en l'ús eficient i sostenible de les tecnologies de la informació i les comunicacions.”

Així doncs, és en l' article 26, en el seu apartat 1, on s'enumeren els serveis que constitueixen les competències pròpies de tots els municipis i que els correspon prestar de forma obligatòria sota la responsabilitat de cada administració local, atenent al principi d'autonomia local.

Figura 1. Serveis obligatoris del municipis

Font: Martín Catalán (2015)

b) Les competències delegades

Pel que fa a les competències delegades, regulades fonamentalment en l'article 27 de la LBRL, estes contenen dos elements nous importants, encara que com vorem no solucionen el problema existent actualment. Així l'apartat 6 de dit article conté una suposada garantia de finançament y l'article 57 bis introdueix una garantia de pagament de les mateixes. Aleshores, sobre el primer punt, la Llei no expressa que la delegació de competències deu anar acompanyada del 100 % del finançament, sinó que parla de "finançament suficient", concepte aquest indeterminat

En el tema referent a la garantia de pagament prevista en l'article 57 bis de la LBRL, consistent en l'autorització a l'Administració General del Estat d'aplicar retencions en les transferències que li corresponen per aplicació del seu sistema financer en cas d'incompliment dels seus compromisos per part de la Comunitat Autònoma està bé, però deu cridar-se l'atenció de que el procés es posarà en marxa quan l'obligació siga firme y exigible y s'hagen incomplert els plaços previstos per al seu abonament, i qui determina que l'obligació és firme y exigible es la pròpia Comunitat Autònoma.

A més tampoc s'inclou en tota esta regulació de competències delegades la bestreta a compte o el pagament anticipat per part de les comunitats autònomes del finançament que a elles els correspon, de manera que es fa recaure sobre las hisendes municipals el pes del cost de les mateixes, devent avançar el seu import, acudint, si es necessari, a operacions financeres, per a després poder cobrar, amb massa retràs i, en la majoria dels casos, inclús en un exercici pressupostari distint al de la despesa efectivament realitzada, ja que no fer front al pagament de les competències o servicis delegats suposa no poder percebre la part de finançament que li correspon.

En definitiva, es segueix estant davant un problema de finançament de competències i servicis autonòmics prestats pels Ajuntaments sense que las comunitats autònomes sofreixen l'obligació d'abonar en el temps corresponent la part que deuen assumir, fent que amb açò, en moltes ocasions, els Ajuntaments no sòls tinguen que deixar de prestar altres servicis o d'atendre altres necessitats dels seus ciutadans.

I ara, amb l'article 116 bis introduït per la LRSAL, dita situació de desequilibri els suposarà deixar de prestar aquelles competències que no els siguen pròpies ni exercides per delegació, i inclús, fins i tot les pròpies que no estiguen entre les obligatòries de l'article 26 de la LBRL, però en el dia a dia el problema que es troben els Ajuntaments com Administració més pròxima als seus ciutadans és que no poden deixar de prestar-les.

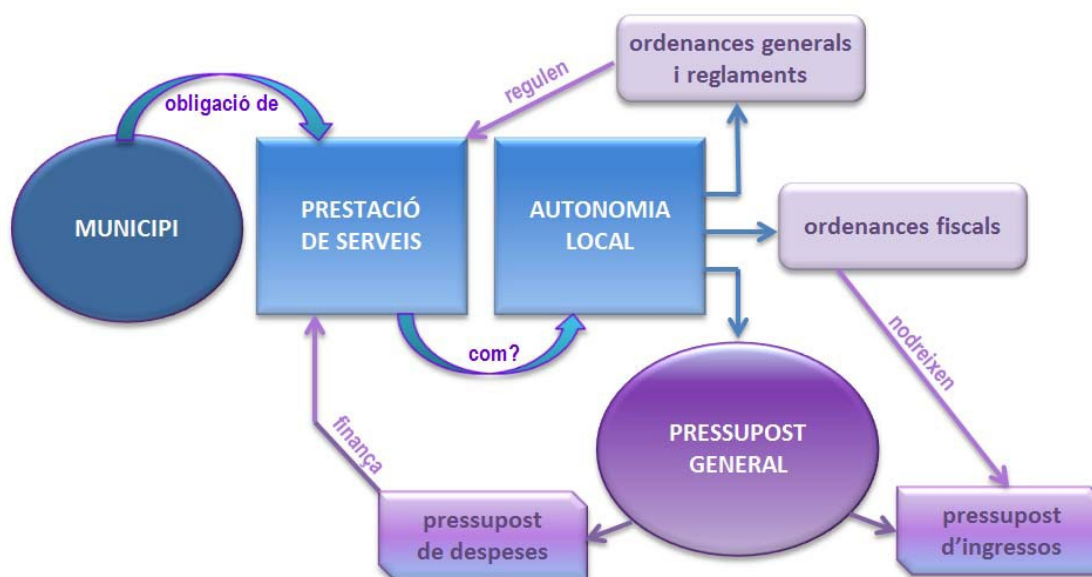
c) Les competències distintes de les pròpies i atribuïdes per delegació

En aquest punt es troben les mal anomenades competències impròpies, i que eren les derogades competències complementaries regulades per l'article 28 derogat de la LRBL així com també aquelles competències assumides pel municipi degudes al també derogat article 25, apartat 1, que habilitava de forma general a que el municipi per a la gestió dels seus interessos i en l'àmbit de les seues competències, podia promoure tota classe d'activitats i prestar quan serveis públics contribueixen a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal. Actualment i des de l'aprovació de la LRSAL està habilitació general de competències assumides es recull en un procediment inspirat en la màxima "una administració, una competència" i en l'exigència d'una estabilitat pressupostaria i sostenibilitat financera, regulada en el apartat 4 del nou article 7 de la LRBL. I en referència a eixe compliment d'estabilitat, es evident que si fins ara l'ajuntament interessat estava en situació d'equilibri pressupostari, continuar prestant el servei no li suposaria cap risc per la seua hisenda municipal i si ja no es troba en eixa situació equilibrada esta clar que no podria oferir-lo, segons l'article 116 bis de la LRSAL.

c) ELS PRESSUPOSTOS MUNICIPALS

Cal recordar l'article 142 de la Constitució Espanyola, on es determina que les Hisendes Locals deuran disposar dels mitjans suficients (ingressos/recursos) per al desenvolupament de les funcions (competències/despeses) que la llei atribueix a les entitats locals i s'abastiran, fonamentalment, dels tributs propis i de la participació en els de l'Estat i de les comunitats autònomes. A tal efecte, es pot replegar l'esquema elaborat per Trinidad Martín en el seu Treball Final de Grau *L'ESTRUCTURA PER PROGRAMES DEL PRESSUPOST DE DESPESES DE LES ENTITATS LOCALS*, en el que explica: "*..els municipis, fent ús de la seua autonomia local, prendran determinades decisions de política fiscal (aprovació de les seues ordenances fiscals) i econòmica (inversions) que els reportaran, entre altres, els recursos (finançament) amb els quals nodrir els seus pressupostos d'ingressos i així atendre a les despeses per la prestació dels seus serveis i actuacions públiques*".

Figura 2. Esquema funcional del Municipi

Font: Martín Catalán (2015)

Per tant, l'eina fonamental que disposen els municipis per tal de complir amb les seues obligacions de prestació de serveis als ciutadans son els pressupostos municipals. De tal manera que l'execució de qualsevol política pública requerirà d'unes infraestructures i d'uns recursos (humans o materials) que caldrà finançar i costejar. Es a dir, el municipi disposa d'una potestat de gestió conseqüència com hem vist de la seua autonomia local i les seues competències pròpies atribuïdes per llei, i conseqüentment requereixen també d'una autonomia economicofinancera.

Per altra banda, la LBRL regula matèries pressupostàries, la fiscalització i control dels comptes i la gestió econòmica, i els articles 116 bis i 116 ter, ambdós introduïts per l'última modificació de la LBRL a través de la ja esmentada LRSAL, regulen respectivament el contingut i seguiment dels plans economicofinancers i la obligatorietat de calcular el cost efectiu dels serveis prestats.

Els principis pressupostaris són un conjunt de pautes bàsiques que deuen guiar el comportament pressupostari municipal durant totes les fases del seu cicle: elaboració, aprovació, execució i control pressupostari. Així, els principis pressupostaris tracten d'assegurar un adequat procés d'assignació i execució dels recursos públics.

A continuació s'indiquen els principals principis generals pressupostaris:

Taula 0. Principis pressupostaris

CONSTITUCIONALS	Principi de competència
	Principi d'universalitat
	Principi d'unitat
	Principi d'annualitat
LLEI GENERAL PRESSUPOSTÀRIA	Principi de no afectació
	Principi d'especialitat
	Principi de pressupost brut
LLEI D'HISENDES LOCALS	Principi de publicitat
	Principi d'equilibri pressupostari

Font: Elaboració pròpia

El règim pressupostari dels municipis el trobem en el Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals (endavant TRLHL), aprovat pel Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, en compliment de l'article 149.1.14^a de la Constitució Espanyola.

La definició del pressupost de les entitats locals la trobem a l'article 162 del TRLHL, en concordança amb l'article 112 de la LBRL:

“Els pressupostos generals de les entitats locals constitueixen l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de les obligacions que, com a màxim, poden reconèixer l'entitat i els seus organismes autònoms, i dels drets que previnguen liquidar durant el corresponent exercici, així com de les previsions d'ingressos i despeses de les societats mercantils el capital social de les quals pertanya íntegrament a l'entitat local corresponent”

L'estructura dels pressupostos de les entitats locals, amb caràcter general, s'estableix pel Ministeri d'Hisenda, segons l'article 167 del TRLHL, tenint en consideració la naturalesa econòmica dels ingressos i de les despeses i la finalitat o els objectius que amb elles es pretenen aconseguir, de manera que l'estructura dels pressupostos del municipis reflectiran d'on venen els ingressos i en que es gasten (classificació econòmica) però també quina finalitat tenen eixes despeses (classificació per programes). A les dues classificacions anteriors cal afegir la orgànica, que identifica la unitat orgànica del municipi que ingressa o executa la despesa. Aquesta última classificació orgànica és opcional.

L'actual estructura dels pressupostos de les entitats locals fou aprovada per l'Ordre EHA/3565/2008, de 3 de desembre, del Ministeri d'Economia i Hisenda (BOE núm. 297, de 10 de desembre de 2008), la qual ha estat modificada per l'Ordre HAP/419/2014, de 14 de març (BOE núm. 67, de 19 de març de 2014). L'esmentada Ordre EHA/3565/2008 començà a aplicar-se a totes les entitats locals a partir del pressupost de 2010 i va suposar la introducció d'importants novetats, com ara la classificació per programes, si be es considera també destacable ressenyar la distinció a la classificació econòmica entre operacions corrents, de capital i financeres (important per al compliment del principi d'estabilitat) o la substitució del terme partida pressupostària pel d'aplicació pressupostària.

La classificació orgànica, pel seu caràcter opcional, reflectirà la pròpia estructura de la corporació local. Pel contrari, les classificacions per programes i econòmica tenen una estructura bàsica tancada i obligatòria per a totes les entitats locals que, als primers nivells, coincideix amb els establerts per a l'Administració de l'Estat.

Com es pot deduir, no existeix un criteri de classificació per programes al pressupost d'ingressos ja que els ingressos no tenen un caràcter finalista ni es troben afectats a un determinat destí (principi pressupostari de no afectació).

Pel que fa a l'estructura econòmica del pressupost d'ingressos, aquesta defineix el tipus d'ingrés i ens indica el seu origen o motiu, distingint entre les operacions no financeres de caràcter corrent i de capital i les operacions financeres.

Respecte a l'aplicació de les classificacions per programes i econòmica als estats de despeses, caldrà regir-se pels criteris de l'article 167 del TRLHL que, no obstant això, pel que fa a l'estructura econòmica també separa les operacions corrents, les de capital i les financeres per tal de reflectir amb més detall en què es gasta.

Taula 1. Estructura del pressupost.

DESPESES				
Municipis majors de 5.000 habitants				
	ORGÀNICA	PER PROGRAMES	ECONÒMICA (Agrupant les No Financeres en Corrent (1 a 4), i Capital (6 i 7) i Financeres (8 i 9))	
	Opcional	Subprograma (Opcional i obert)	Partida (Opcional i oberta)	
		Programa (Opcional i Obert)	Subconcepte (Opcional i obert llevat excepcions)	
APLICACIÓ PRESSUPOSTÀRIA		Grup de programes (Obert llevat excepcions)	Concepte (Obert llevat excepcions)	REGISTRE CONTABLE (Com mínim)
		Polítiques de Despesa (Tancada i obligatòria)	Article (Tancat i obligatori)	
LÍMIT VINCULACIÓ JURÍDICA. Art. 29 RD 500		Àrees de despesa (Tancada i obligatòria)	Capítol (Tancat i obligatori)	

Font: Saiz Salvador (2012)

d) L'ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I SOSTENIBILITAT FINANCERA

La Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera (endavant LOEPSF) respon a la reforma de l'article 135 de la Constitució Espanyola, que necessitava d'una llei orgànica que la desenvolupara. Aquesta llei s'aprova el 27 d'abril de 2012, amb unes conseqüències bastant negatives pel que fa a l'autonomia de les entitats locals.

Aquesta llei es crea arrel de la forta crisi del deute públic de l'agost de 2011 i la posterior reforma Constitucional.

Està basada en 7 principis:

- **Principi d'estabilitat pressupostària:**

Aquest principi tracta que totes les actuacions pressupostàries estiguen en consonància amb la normativa Europea i sempre tinguen com a objectiu l'equilibri pressupostari o el superàvit estructural.

- **Principi de sostenibilitat financera:**

Les entitats públiques hauran de tenir la capacitat de financiació per a dur a terme les seues actuacions dins del límit del dèficit, deute públic i morositat establerts.

- **Principi de plurianualitat:**

L'elaboració dels pressupostos estarà enquadrada en un marc pressupostari a mig termini, compatible amb el principi de anualitat de la Constitució Espanyola.

- **Principi de transparència:**

Els pressupostos i les seues liquidacions hauran de contenir informació suficient i adequada per a permetre la verificació del compliment del principi d'estabilitat pressupostària.

- **Principi d'eficiència en l'assignació i utilització dels recursos públics:**

L'utilització dels recursos públics estarà enfocada a la millora general, buscant sempre l'eficàcia i l'eficiència.

- **Principi de responsabilitat:**

L'entitat realitzadora d'una actuació serà responsable del compliment dins dels seus pressupostos d'aquesta.

A l'article 11 de la LOEPSF s'indica que tant el Govern Central com les Comunitats Autònomes poden tenir excepcions a l'objectiu de dèficit, no així les corporacions

locals que sempre han de trobar-se en equilibri pressupostari o superàvit estructural, sense tenir en compte catàstrofes alienes o la conjuntura econòmica actual.

Així doncs, l'article 12 de la LOEPSF estableix que el càlcul de l'objectiu de dèficit anual pertany al Ministeri d'Economia i Competitivitat i no podrà superar la taxa de referència de creixement del PIB. Els ingressos obtinguts per damunt del nivell pressupostat, es destinaran íntegrament a reduir el nivell de deute públic.

Segons s'estableix al CAPITOL V – TRANSPARÈNCIA de la de la LOEPSF, a l'article 27, les entitats locals hauran de remetre tota la informació necessària per a la realització dels pressupostos i el compliment d'aquests al Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, en el temps i forma establerts per aquest.

Les connexions existents entre la normativa sobre estabilitat pressupostaria i l'endeutament de les administracions locals son nombroses i de gran calat.

Com una primera indicació es pot assenyalar que la concertació d'operacions d'endeutament para el finançament d'inversions perjudica en si mateixa l'estabilitat pressupostaria, podent dur a la corporació municipal a una situació de dèficit.

La Carta Europea d'Autonomia Local, feta a Estrasburg el 15 d'octubre de 1985, en el seu Article 9 apartat huitè assenyala que "per tal de finançar les seues despeses d'inversió les entitats locals han de tenir accés de conformitat amb la llei al mercat nacional de capitals". Aquesta previsió es desenvolupa al nostre país en l'article 2.1.f del Text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, aprovat per Reial Decret legislatiu 2/2004, de 5 de març que recull entre els recursos de les hisendes locals, "El producte de les operacions de crèdit. Les entitats locals podran concertar operacions de crèdit en totes les seues modalitats, tant a curt com a llarg termini, així com operacions financeres de cobertura i gestió del risc del tipus d'interès i del tipus de canvi, tal com disposa l'article 48 a 55 del TRLRHL. Així mateix les corporacions locals podran concedir avals a societats mercantils participades per persones o entitats privades, en les que tinguen una quota de participació en el capital social no inferior al 30 per 100, i sempre que l'aval no garantisca un percentatge de crèdit superior al de la seua participació en la societat.

No obstant això la regulació de l'endeutament de les corporacions locals ha estat objecte de múltiples modificacions, especialment a partir del Reial Decret-Llei 8/2010, de 20 de maig, pel qual s'adopten mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic. Des de l'entrada en vigor de la norma el 25 maig 2010 i fins a l'última regulació

d'aquesta matèria continguda en la Llei 17/2012 de 27 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2013 (des d'ara LPGE 2013) s'han succeït diverses modificacions relatives a la possibilitat de les entitats locals d'acudir a l'endeutament.

La LPGE 2013 s'assenyala en la disposició final nº 31, en la qual recull el nou règim aplicable a aquesta matèria a partir de l'entrada en vigor de la mateixa, que aquest règim tindrà "vigència indefinida" i no aplicable únicament a l'any 2013.

En la normativa actual vigent trobem les següents connexions normatives entre l'endeutament i l'estabilitat pressupostària municipal:

a) Autoritzacions d'operacions d'endeutament:

- L'article 53 del TRLRHL senyala:

“Per a l'autorització de les operacions a que es refereixen els apartats anteriors l'òrgan autoritzant tindrà en compte, amb caràcter preferent, el compliment del principi d'estabilitat pressupostària”

- En este mateix sentit s'expressa l'article 13.5 LOEPSF: *“La autorització de l'Estat, o en el seu cas de las Comunitats Autònomes a les Corporacions Locals per a realitzar operacions de crèdit i emissions de deute, en compliment de l'establert en l'article 53 del Text Refós de la Llei Reguladora de las Hisendes Locals, aprovat por Reial Decret Legislatiu 2/2004 de 5 de març, tindrà en compte el compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i de deute públic, així com al compliment dels principis i les obligacions que es deriven de l'aplicació de esta Lleí”.*

- L'article 25 del Reial Decret 1463/2007, de 2 de novembre, per el que s'aprova el reglament de desenvolupament de la Llei 18/2001 de 12 de desembre, d'Estabilitat Pressupostària, en la seua aplicació a les entitats locals

b) Prioritat absoluta del pagament del deute.

- L'article 14 de la LOEPSF, este precepte te com antecedent immediat la modificació de l'article 135 de la Constitució Espanyola de 1978 aprovada el 27 de setembre de 2011.

- Per altra part la nova Disposició adicional quarta de la LOEPSF adicionada por la Llei 4/2012 de 28 de setembre, senyala l'obligació de las Administracions Públicas de disposar de planes de tresoreria que posen de manifest la seua capacitat per a atendre al pagament dels venciments de

deutes financers amb especial previsió dels pagaments d'interessos i capital del deute públic.

c) Instrumentació del principi de sostenibilitat financera. Fixació d'un objectiu de deute públic.

- L'article 13.1 de la LOEPSF senyala que "el volum de deute públic, definit d'acord amb el Protocol sobre Procediment de dèficit excessiu, del conjunt de Administracions Públiques no podrà superar el 60 per cent del Producte Interior Brut nacional expressat en termes nominals, o el que s'establisca per la normativa europea."

Este límit es distribuirà d'acord amb els següents percentatges, expressats en termes nominals del Producte Interior Brut nacional:

- 44 per cent per a la Administració Central.
- 13 per cent per al conjunt de Comunitats Autònomes.
- 3 per cent per al conjunt de Corporacions Locals.

d) Obligació d'amortitzar deute en cas de superàvit o majors ingressos.

e) EL PACTE D'ESTABILITAT I CREIXEMENT

El Pacte d'Estabilitat i Creixement (endavant PEC) és un conjunt de normes per tal de poder garantir que els països membres de la Unió Europea mantinguen unes finances públiques sanejades i coordinar les seues polítiques pressupostàries. El seu objectiu bàsic és facilitar i mantenir la Unió monetària i econòmica de la Unió Europea.

Mentre que una part de les normes del PEC tenen per objecte tractar d'evitar que unes polítiques pressupostàries s'orienten cap a direccions potencialment problemàtiques, les altres estan orientades a evitar o corregir dèficits pressupostaris excessius o una carrega excessivament elevada de deute públic.

Prevenió

Les normes d'aquesta primera part de component preventiu integrades dins del PEC, obliguen als Estats membres així com a les seues institucions depenents, com les Entitats Locals, a complir els seus compromisos per a assolir polítiques pressupostàries sanejades i estar coordinats mitjançant l'establiment d'objectius pressupostaris a mig termini.

Aquests objectius de dèficit (o superàvit) pressupostari es defineixen en termes estructurals, el que significa que tenen en compte les oscil·lacions del cicle econòmic i reflexen els efectes de les mesures puntuals i altres mesures temporals.

Els països que utilitzen el euro indiquen com pretenen assolir el seu objectiu pressupostari a mig termini en els programes d'estabilitat, mentre que la resta (com el Regne Unit) ho fa en els programes de convergència. Aquests programes són evaluats per la Comissió Europea i els governs de la UE durant el Semestre Europeu.

Correcció

En el component de correcció del PEC, el procediment de dèficit excessiu garanteix la correcció de dèficits pressupostaris excessius o nivells elevats de deute públic. Es tracta d'un enfocament gradual per a frenar els deutes públics excessius.

El Tractat de la Unió Europea defineix el dèficit pressupostari excessiu com superior al 3% del PIB. El deute públic es considera excessiu segons el Tractat si supera el 60% del PIB, amb una puntualització. I és que es permet que supere aquesta quantitat, sempre i quan disminuisca a un ritme adequat, definit aquest ritme com una reducció del excés del deute del 5% anual mitjà durant tres anys.

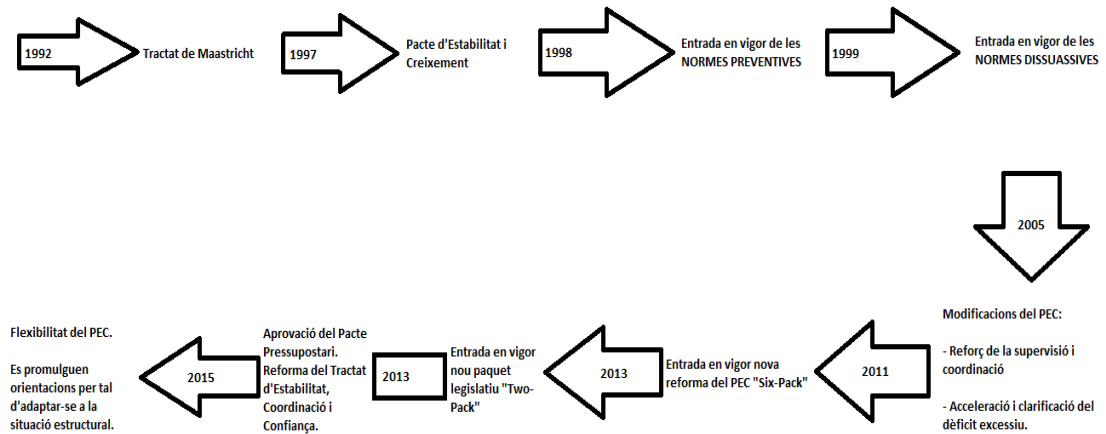
Compliment

Els països que no poden complir les normes preventives del PEC poden, en últim terme, enfrontarse a sancions.

En el cas dels Estats membres integrants de la Unió Monetària, podrien rebre advertències i, en última instància, sancions econòmiques, com per exemple multes de fins a:

- 0,2% del PIB, si no es respecten les normes preventives o dissuasives,
- 0,5% del PIB, si s'incompleixen repetidament les normes dissuasives.

Figura 4. Evolució històrica del PEC.

Font: Elaboració pròpia

A més a més, tots els Estats membres, excepte Regne Unit, podrien veure suspesos els compromisos o pagaments de Fons Estructurals i d'Inversió Europeus.

CAPÍTOL 3

SISTEMA DE FINANÇAMENT LOCAL

La Constitució Espanyola de del 27 de desembre de 1978, en el seu article 31 defineix:

- 1. Tots contribuiran al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb la seua capacitat econòmica d'acord a un sistema tributari just inspirat en els principis d'igualtat, progressivitat i que, en ningun cas tindrà caràcter confiscatori.*
- 2. La despesa pública realitzarà una assignació equitativa dels recursos públics i la seua programació i execució respondran als criteris d'eficiència i execució.*
- 3. Sòls podran establir-se prestacions personals o patrimonials de caràcter públic d'acord amb la llei.*

Mentre que la Llei General Tributària, al seu article 6, de la secció Primera, del Capítol III, estableix tres principis per a la tributació local:

- 1. No sotmetre a gravamen bens situats, activitats desenvolupades rendiments originats ni despeses realitzades fora del territori de la respectiva entitat.*
- 2. No gravar, com a tals, negocis, actes o fets celebrats fora del territori de l'Entitat impositora, ni l'exercici o la transmissió de béns, drets o obligacions que no hagen nascut o haguessin de complir-se en aquest territori.*
- 3. No implicar obstacle per a la lliure circulació de persones, mercaderies o servicis i capitals, ni afectar de manera efectiva a la fixació de la residència de les persones o la ubicació de les empreses i capitals dins del territori espanyol.*

Per tant, les entitats locals necessiten una mena de finançament públic i general de la societat per a poder sufragar les seues despeses i que essencialment complisquen aquests principis. Aquest finançament no és únic, ni en totes les entitats locals és el mateix, però té aspectes comuns i s'estructura en quatre grans rames. Els tres tipus de tributs: Els impostos, les taxes o preus públics i les contribucions especials; i les transferències d'altres administracions. A més com s'indica a l'article 2 del capítol I de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, les entitats locals també podran finançar-se

mitjançant multes i sancions, els ingressos procedents del seu patrimoni i altres fonts del dret privat i d'altres operacions de crèdit.

a) ESTRUCTURA

L'objecte d'aquest apartat del capítol és centrar-se en l'estructura de les diferents fonts del finançament local. L'anomenat article 2 del Text Refós de la Llei Reguladora d'Hisendes Locals és el que defineix les diferents fonts de finançament de la següent manera:

“1. L'hisenda de les entitats locals estarà constituïda per els següents recursos:

- ***a)** Els ingressos procedents del seu patrimoni i demés de dret privat.*
- ***b)** Els tributs propis classificats en taxes , contribucions especials i impostos i els recàrregs exigibles sobre els impostos de les comunitats autònomes o de altres entitats locals.*
- ***c)** Les participacions en els tributs de l'Estat i de les comunitats autònomes.*
- ***d)** Les subvencions.*
- ***e)** Els percebuts en concepte de preus públics.*
- ***f)** El producte de les operacions de crèdit.*
- ***g)** El producte de les multes i sancions en l'àmbit de les seues competències.*
- ***h)** Les demés prestacions de dret públic.”*

Una part molt important d'aquesta estructura, son les Ordenances Fiscals que regulen els diferents tributs locals; la part més important del finançament de les entitats locals; tant impostos, com taxes, com preus públics o contribucions especials, i que estan regulades en la secció Segona del Capítol III de la Llei General Tributària. Segons l'article 15 primer d'aquesta secció, les Ordenances Fiscals serviran per a regular els tributs propis que prèviament s'haurà decidit al Ple que s'imposaran. També hauran de contenir la fixació dels elements necessaris per a la determinació de les respectives quotes tributàries i la regulació de la gestió, liquidació, inspecció i recaptació dels tributs locals.

Pel que fa a l'estructura d'aquestes ve regulada a l'article 16 i segueix la següent estructura, com a mínim:

1. *“La determinació del fet imposable, subjecte passiu, responsables, exempcions, reduccions i bonificacions, base imposable i liquidable, tipus de gravamen o quota tributària, període impositiu i meritació.*
2. *Els règims de declaració i ingress.*
3. *Les dates de la seua aprovació i del començament de la seua aplicació.”*

Dins d'aquesta estructura i respecte al tema que s'està tractant, prenen especial importància els tributs locals, però també encara que en menor mesura, els preus públics i les subvencions destinades a competències diferents de les pròpies i atribuïdes per delegació.

Els tributs locals es classifiquen en tres grans masses: impostos, taxes i contribucions especials.

Els impostos son tributs exigits sense contraprestació, i tenen el seu origen en negocis, actes o fets que posen de manifest la capacitat econòmica dels subjectes.

Les taxes podran ser exigides per les Entitats locals, per l'utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic local, així com per la prestació de servicis públics o la realització d'activitats en règim de dret públic que es referisquen, afecten o beneficien d'una manera particular als subjectes.

Les contribucions especials tenen el seu origen en l'obtenció per els subjectes d'un benefici o un augment de valor dels seus béns com a conseqüència de la realització d'obres públiques o del establiment o ampliació de servicis públics.

Les províncies poden rebre tots els recursos previstos per als Municipis amb excepció dels impostos.

IMPOSTOS.

Els impostos previstos a la Llei Reguladora d'Hisendes Locals, exclusivament municipals, son cinc. Tres d'ells d'exigència obligatòria i dos d'establiment voluntari per part dels Ajuntaments.

Els impostos d'exigència obligatòria son:

1. ***Impost sobre bens immobles.***

Aquest impost recau sobre el valor dels bens immobles radicats en el municipi originant-se l'obligació al pagament per la titularitat d'aquests immobles.

2. ***Impost sobre activitats econòmiques.***

L'origen d'aquest impost el constitueix l'exercici en territori nacional d'activitats empresarials, professionals o artístiques, s'exercisquen o no en un local determinat i estiguen o no especificades en les taifes de l'impost. L'activitat es pot exercir en l'àmbit del Municipi, pagant la quota municipal, en el de la província, pagant la quota provincial o en tot el territori nacional, pagant la quota nacional corresponent.

3. ***Impost sobre vehicles de tracció mecànica.***

Aquest impost té el seu origen en la titularitat de vehicles de tracció mecànica, aptes per a circular per les vies públiques, siga la que siga la seua classe i categoria.

Els impostos d'establiment voluntari son:

1. ***Impost sobre construccions, instal·lacions i obres.***

Té el seu origen en la realització, dins del terme municipal, de qualsevol construcció, instal·lació o obra per a la que s'exigisca l'obtenció de la corresponent llicència d'obres urbanística, tant si s'obté la llicència com si no. El tipus de gravament màxim fixat per la Llei es del 4% del cost d'execució dels mateixos.

2. ***Impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana.***

Aquest impost s'origina per l'increment del valor que experimenten els terrenys de naturalesa urbana i que es posa de manifest com a conseqüència de la transmissió de la propietat dels mateixos, o la constitució o transmissió de drets reals sobre els mateixos. El tipus de gravamen màxim legal es del 30%.

TAXES.

Les Entitats locals no podran exigir taxes per determinats servicis, entre ells: enllumenat de vies públiques, vigilància pública, protecció civil, neteja de la via pública i ensenyança obligatòria.

En relació amb la quantia de les taxes regeix el principi d'equivalència, segons el qual, el seu import deu cobrir, com a màxim, en el seu conjunt, el cost real o previsible del servici o activitat que les originen o el valor que tindria en el mercat l'utilitat derivada de la utilització privativa o l'aprofitament especial, si els bens no foren de domini públic.

També es poden tindre en compte criteris genèrics de capacitat econòmica dels subjectes. Per a dur-ho a terme d'aquesta última manera, els acords d'establiment de les taxes deuen adoptar-se a la vista d'informes econòmic-financers en els que es pose de manifest el valor del mercat o la previsible cobertura del cost dels servicis.

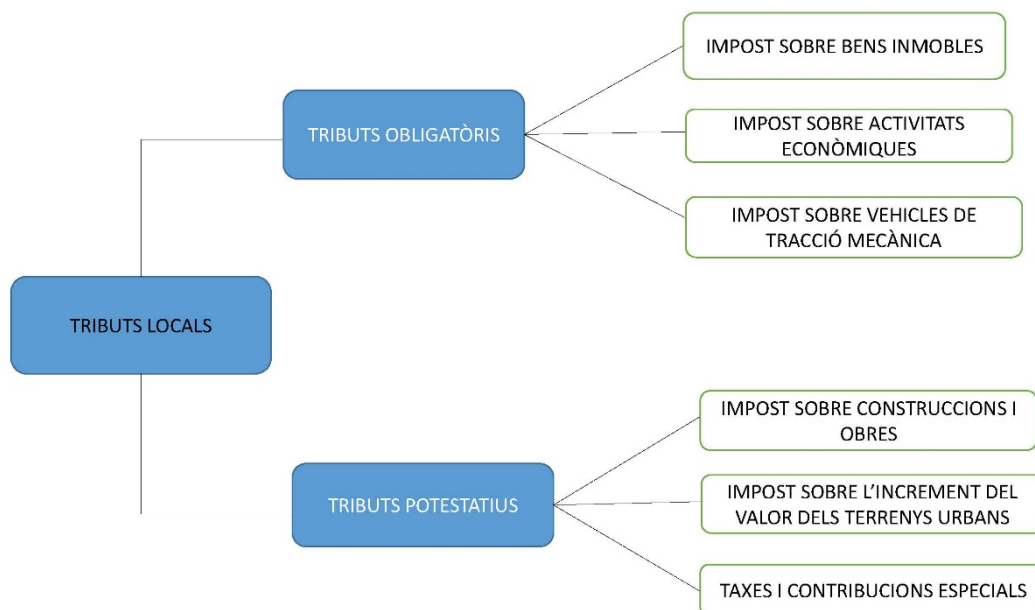
Les contribucions especials.

L'import de les contribucions especials serà com a màxim el 90% del cost que soporti l'Entitat local per la realització de les obres o per l'establiment o ampliació dels servicis, entenent per cost el que resulte de minurar el cost total en el import de les subvencions rebudes de l'Estat o de qualsevol altra entitat, pública o privada per a dita finalitat.

La Llei estableix la compatibilitat entre les taxes per la prestació de servicis i l'exacció de les contribucions especials per l'establiment o ampliació d'aquells.

Les Entitats locals es poden finançar també, a través de les subvencions i transferències de qualsevol classe amb destí a les seues obres o servicis, procedents fonamentalment del Estat, de la Comunitat Autònoma i de la Unió Europea.

Figura 5. Estructura dels tributs locals.

Font: Elaboració pròpia

b) IMPOSTOS LOCALS

Com ja s'ha comentat anteriorment, els impostos locals es divideixen en dos grups, els impostos obligatoris i els d'establiment voluntari. Els impostos obligatoris es caracteritzen pel fet que deuen ser exigits, en tot cas, per els ajuntaments sense necessitat d'acord d'imposició. Els impostos d'establiment voluntari son aquells que poden ser establerts per els ajuntaments mitjançant les corresponents ordenances fiscals municipals, d'acord amb el TRLRHL.

En el primer grup es troben tres impostos diferents: el Impost sobre Activitats Econòmiques, l'Impost sobre Bens Inmobles i l'Impost sobre Vehicls de Tracció Mecànica. Mentre que al segon hi ha dos impostos diferents i d'aplicació voluntària per part de les Administracions locals: l'Impost sobre Construccions i Obres i l'Impost sobre l'Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana. Es prestarà especial atenció als tres primers, degut al seu pes en els ingressos totals de les administracions públiques locals.

1. Impost sobre Bens Inmobles (IBI)

L'IBI es un tribut de caràcter real, de titularitat municipal i exacció obligatòria que grava el valor cadastral dels bens immobles en els termes establerts en els articles 60 a 77 del TRLHL. Es tracta d'un impost de meritació periòdica i de gestió compartida amb l'Administració de l'Estat.

La Base Imposable del IBI estarà constituïda per el valor cadastral dels immobles que estarà format per la suma del valor cadastral del sòl i el valor cadastral de la construcció i mai podrà ser superior al seu valor de mercat.

Els subjectes passius d'aquest impost, o contribuents, son totes les persones naturals o jurídiques, comunitats de bens i demés entitats que, carents de personalitat jurídica, constitueixen una unitat o un patrimoni separat susceptible de imposició jurídica.

L'impost considera una sèrie de diferències entre els diferents sòls, per tal d'evitar que immobles amb un valor molt inferior a altres, per la seua localització, tinguen les mateixes obligacions a l'hora de pagar. Per això diferencia en 3 tipus d'IBI: rústics, urbans i de característiques especials.

Bens immobles rústics i urbans

La Llei 36/2006, de 29 de novembre, de Mesures per a la Prevenció del Fraud Fiscal, va operar una sèrie de modificacions en la normativacadastral contesa en el Real Decret

Legislatiu 1/2004 del Cadastre Immobiliari, introduint una nova definició del que es el sòl de naturalesa urbana, així com una sèrie de previsions i cauteles a efectes de constància documental de la referència cadastral dels immobles.

El caràcter urbà o rústic de l'immoble dependrà de la naturalesa del seu sòl. S'entén per sòl de naturalesa urbana, els terrenys urbanitzables segons el plantejament urbanístic com a urbà, els terrenys urbanitzables segons el plantejament i que estiguen inclosos en sectors. Tindran la mateixa consideració aquells sòls en els que es puga exercir facultats urbanístiques equivalents a les anteriors, segons a la legislació autonòmica. El sòl que integre els bens immobles de característiques especials s'exceptua de tal consideració.

S'entén per sòl de naturalesa rústica aquell que no siga de naturalesa urbana, ni estiga integrat en un bé immoble de característiques especials. S'aprofundirà un poc més en els béns immobles de característiques especials per tal de poder ser entesos amb claretat.

Bens immobles de característiques especials

Constitueixen un complex conjunt d'ús especialitzat, integrat per sòl, edificis, instal·lacions i obres d'urbanització i millora que, per el seu caràcter unitari i per estar lligat de forma definitiva per al seu funcionament, es configura a efectes cadastrals com un únic bé immoble.

Més concretament, tindran aquesta consideració:

1. Els destinats a la producció d'energia elèctrica i gas i al refinament de petroli i centrals nuclears.
2. Les preses, salts d'aigua i embassaments.
3. Les autopistes, carreteres i túnels de peatge.
4. Els aeroports i ports comercials.

Al banda dels canvis introduïts per la Llei, abans nomenada, 36/2006, de 29 de novembre, de Mesures per a la Prevenció del Fraud Fiscal hi ha que sumar els canvis introduïts per la Llei 16/2007 de 4 de juliol de reforma i adaptació de la legislació mercantil en matèria comptable per a la seua harmonització internacional amb base en la normativa de la Unió Europea, que ha introduït diversos canvis a efectes de subjecte passiu, valoració i inscripció d'immobles de característiques especials. Destaca especialment a efectes de inscripció i valoració d'estos immobles: no s'exclourà el valor

de la maquinaria integrada en les instal·lacions, ni aquella que forma part de les mateixes o que estiga vinculada físicament a elles, precisió que no sòls afecta a aquest impost.

2. Impost sobre Activitats Econòmiques

L'Impost sobre Activitats Econòmiques, d'ara endavant IAE, és un tribut de caràcter real i obligatori i la regulació bàsica del qual es troba al Text Refòs de la Llei Reguladora d'Hisendes Locals, en els articles del 78 al 91.

El Fet Imposable d'aquest impost no és altre que l'exercici en territori nacional d'activitats empresarials, professionals o artístiques, s'exercisquen o no en local determinat i es troben o no especificades en les tarifes de l'impost. A més, és irrellevant si s'és habitual o no en l'exercici de l'activitat, si existeix o no ànim de lucre i tampoc es rellevant si l'empresa té beneficis o no en el desenvolupament de la seua activitat.

Segons el punt 2 de l'article 78, es consideren, als efectes d'aquest impost, activitats empresarials les ramaderes, quan tinguen caràcter independent, les mineres, industrials, comercials i de servicis. No tenen, per consegüent, tal consideració les activitats agrícoles, les ganaderes dependents, les forestals i les pesqueres, no constituint fet imposable per l'impost ninguna d'elles.

En el TRLRHL, i més concretament en el seu article 82, s'assenyalen una sèrie d'exencions per a certes entitats i subjectes passius que complisquen determinats requisits i que son de caràcter obligatòri per a totes les Entitats Locals, és a dir, aquestes exencions es deuen aplicar a tot el territori nacional. Així doncs, estan exents del Impost amb caràcter general:

- L'Estat, les Comunitats Autònomes i les Entitats Locals, així com els seus respectius Organismes Autònoms.
- Els subjectes passius que inicien l'exercici de la seua activitat en territori espanyol, durant els dos primers períodes impositius d'aquest impost en que es desenrotlle aquella. A aquests efectes, no es considerarà que s'ha produït l'inici de l'exercici d'una activitat quan s'haja desenvolupat anteriorment baix altra titularitat, circumstància que s'entendrà que concorreix, entre altres supostos, en els casos de fusió, escissió o aportació de rames d'activitat.
- Les persones físiques, ja siguen residents o no residents.

- Els subjectes passius de l'IS, les societats civils i les entitats de l'article 35.4 de la LGT que tinguen un import net de la xifra de negoci inferior a un milió d'euros.

Com indica l'article 83 de l'esmentada TRLHL, els subjectes passius d'aquest impost son les persones físiques i jurídiques i les entitats sense personalitat jurídica a les que es refereix l'article 35.4 de la LGT, sempre que es realitzen en territori nacional qualsevol de les activitats que originen el fet imposable.

L'IAE, com mostra a l'article 85, adopta una de les característiques més importants de les antigues llicències fiscals: la no existència de base imposable ni tipus de gravamen, obtenint-se la quota tributària directament de l'aplicació de les tarifes de l'impost, recollides en el Reial Decret Legislatiu 1975/1990 junt amb la Instrucció per a la seua aplicació.

Les tarifes de l'impost, en les que es fixaran les quotes mínimes s'ajustarà a les bases següents:

Primera.- Delimitació del contingut de les activitats gravades d'acord amb les característiques dels sectors econòmics, tipificant-les, amb caràcter general, mitjançant elements fixes que deuran concórrer en el moment de la meritació de l'impost.

Segona.- Els epígrafs i rúbriques que classifiquen les activitats subjectes s'ordenaran, en la mesura que siga possible, amb concordància amb la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques.

Tercera.- Determinació d'aquelles activitats o modalitats d'aquestes a las que pel seu escàs rendiment econòmic se'ls senyale quota zero.

Quarta.- Les quotes resultants de l'aplicació de les tarifes no podran excedir del 15 per cent del benefici mig presumpte de l'activitat gravada, i en la seua fixació es tindrà en compte, además del previst en la base primera anterior, la superfície dels locals en els que es realitzen activitats gravades.

Quinta.- Així mateix, les tarifes de l'impost podran fixar quotes provincials o nacionals, senyalant les condicions en que les activitats podran tributar per dites quotes i fixant el seu import, tenint en compte el seu respectiu àmbit espacial.

El període impositiu de l'impost coincideix amb l'any natural, excepte en aquells casos en els que el començament de l'activitat no coincidisca amb el primer dia de l'any natural, en els que el referit període impositiu abraçarà des de la data de començament de l'activitat fins el final de l'any natural.

Amb caràcter general, l'impost es devenga el primer dia del període impositiu que normalment coincideix amb el primer dia de l'any natural, 1 de gener, o bé, el primer dia de començament de l'activitat per a aquells casos en els que el subjecte passiu haja iniciat la seua activitat després de l'esmentada data.

Per últim, i com a característica especial de l'IAE també, es la seua gestió, compartida entre l'Administració tributària de l'Estat, que té atribuïda la gestió censal, i l'Administració tributària local, que té atribuïda la seua gestió tributària.

3. Impost sobre vehicles de tracció mecànica.

L'impost sobre vehicles de tracció mecànica es tracta d'un impost real, directe i objectiu, gestionat a nivell municipal i d'exacció obligatòria que es regula en els articles 92 a 99 del TRLRHL.

El fet imposable d'aquest impost que ve recollit a l'article 92 de l'esmentat TRLRHL, està constituït per la titularitat dels vehicles de tracció mecànica aptes per a circular per les vies públiques, qualsevol que siga la seua classe o categoria.

Els elements que determinen la subjecció a l'impost són: Ser el titular d'algun tipus de vehicle, el titular serà la persona que figure en el permís de circulació del vehicle; que siguen vehicles aptes per a circular per vies públiques, es consideren aptes tots els vehicles matriculats en els registres públics corresponents o els vehicles amb permís temporal de circulació.

En el seu punt 3, aquest article 92, també contempla dos supòsits de no subjecció:

- *“Els vehicles que, havent sigut donats de baixa en els registres per antiguitat del seu model, poden ser autoritzats per a circular excepcionalment amb ocasió d'exhibicions, certàmens o carreres limitades a els d'aquesta naturalesa.*
- *Els remolcs i semiremolcs arrastrats per vehicles de tracció mecànica la càrrega útil dels quals no siga superior a 750 kilograms.”*

De conformitat amb l'article 93, està exempta de pagar el impost la titularitat dels següents casos:

“- Els vehicles oficials de l'Estat, CCAA i entitats locals adscrits a la defensa nacional o a la seguretat ciutadana.

- Els vehicles de representacions diplomàtiques, oficines consulars, agents diplomàtics i funcionaris consulars de carrera acreditats en Espanya que siguen súbdits dels respectius països, externament identificats i a condició de reciprocitat en la seua extensió i grau.

- Els vehicles dels organismes internacionals amb seu o oficina en Espanya i dels seus funcionaris o membres amb estatus diplomàtic.

- Els vehicles respecte dels quals així es derive de lo dispost en tractats o convenis internacionals.

- Les ambulàncies i demás vehicles destinats a l'assistència sanitària o al trasllat de ferits o malalts.

- Els vehicles per a persones amb mobilitat reduïda i els vehicles matriculats a nom de minusvàlids per al seu ús exclusiu, en tant es mantinguen dites circumstàncies ja siguen conduïdes per persones amb discapacitat o destinats al seu transport.

- Els autobusos, microbusos i demás vehicles destinats o adscrits al servei de transport públic urbà, sempre que tinguen una capacitat que excedisca nou places, conductor inclòs.

- Els tractors, remolcs, semiremolcs i maquinària provists de Cartilla d'Inspecció Agrícola.”

El subjecte passiu d'aquest impost, com s'indica a l'article 94 del TRLRHL, seran les persones físiques o jurídiques i les entitats a les que es refereix l'article 35.4 de la LGT, a nom del qual conste el vehicle en el permís de circulació.

L'IVTM s'exigeix d'acord al quadre de tarifes establert a l'article 95 del TRLRHL, que consisteix a assignar a cada classe de vehicle una quota en funció del seu factor tributari. El factor tributari es calcula segons uns determinats factors. A més, les tarifes de l'impost es classifiquen en sis grups diferents de vehicles: turismes, camions, autobusos, tractors, remolcs i semiremolcs i altres vehicles.

Taula 2. Quadre tarifes IVTM

Potència i tipus de vehicle	Quota (€)
A) Turismes:	
De menys de 8 cavalls fiscals	12,62
De 8 fins a 11,99 cavalls fiscals	34,08
De 12 fins a 15,99 cavalls fiscals	71,94
De 16 fins a 19,99 cavalls fiscals	89,61
De 20 cavalls fiscals en avant	112
B) Autobusos:	
De menys de 21 places	83,3
De 21 a 50 places	118,64
De més de 50 places	148,3
C) Camions:	
De menys de 1000 kg de càrrega útil	42,28
De 1.000 a 2.999 kg de càrrega útil	83,3
De més de 2.999 a 9.999 kg de càrrega útil	118,64
De més de 9.999 kg de càrrega útil	148,3
D) Tractors:	
De menys de 16 cavalls fiscals	17,67
De 16 a 25 cavalls fiscals	27,77
De més de 25 cavalls fiscals	83,3
E) Remolcs i semiremolcs arrastrats per vehicles de tracció mecànica:	
De menys de 1.000 y més de 750 kg de càrrega útil	17,67
De 1.000 a 2.999 kg de càrrega útil	27,77
De más de 2.999 kg de càrrega útil	83,3
F) Vehicles:	
Ciclomotors	4,42
Motocicletes hasta 125 cc	4,42
Motocicletes de més de 125 hasta 250 cc	7,57
Motocicletes de més de 250 hasta 500 cc	15,15
Motocicletes de més de 500 hasta 1.000 cc	30,29
Motocicletes de més de 1.000 cc	60,58

Font: Text Refós Llei Reguladora Hisendes Locals. Article 95.

A més, el TRLRHL contempla tres bonificacions a aquesta quota o factor tributari, de caràcter potestatiu, segons el disposat a les ordenances municipals:

- Bonificació de fins al 75% en funció de l'incidència del vehicle en el medi ambient, tant pel combustible que consumeix com per les característiques del seu motor.
- Bonificació de fins al 100% per als vehicles històrics o aquells que tinguen una antiguitat mínima de 25 anys.
- Bonificació del 50% per als residents a Ceuta i Melilla. Aquesta bonificació a diferència de les anteriors, es obligatòria.

Per a fer una gestió més simplificada i fàcil de l'impost es preveu un sistema de recaptació basada en l'acreditació prèvia del seu pagament, d'acord amb el qual les Jefatures Provincials de Tràfic no podran tramitar ningun expedient de matriculació, certificació, baixa, reforma, transferència o canvi de domicili del titular, si no s'acredita prèviament el pagament de l'últim rebut presentat al cobrament de l'imposta pel titular del vehicle.

4. **Impost sobre Construccions i Obres.**

L'impost sobre construccions i obres es tracta d'un impost de caràcter potestatiu i el seu règim legal està contingut en els articles 100 a 103 del TRLRHL.

La regulació d'aquest impost, a part d'estar formada per els esmentats articles del TRLRHL, es veu complementada per la gran quantitat de jurisprudència creada al respecte pel Tribunal Suprem. Per tant, ens trobem amb un impost construït de manera essencialment jurisdiccional.

Com afirma el TRLRHL al seu article 100 "*L'impost sobre construccions i obres és un tribut indirecte el fet imposable del qual està constituït per la realització, dins del terme municipal, de qualsevol construcció, instal·lació o obra per a la qual s'exigisca obtenció de la corresponent llicència, o per a la que s'exigisca presentació de declaració responsable o comunicació prèvia, sempre que l'expedició de la llicència o l'activitat de control corresponga a l'ajuntament de l'imposició*".

L'exigència de l'ICIO és compatible amb altres tributs, com així ho ha determinat el Tribunal Suprem en diferents sentències.

Com indica l'article 102 del TRLRHL la quota a pagar, serà la determinada d'aplicar un tipus de gravamen, mai superior al 4%, aplicat per l'ajuntament corresponent i regulat per una Ordenança Fiscal. Aquest tipus de gravamen s'aplicarà a la base imposable, que estarà formada pel cost real o efectiu de l'obra.

El TRLRHL contempla al seu article 103 una sèrie de bonificacions que poden incloure els ajuntaments a les seues respectives ordenances fiscals.

5. Impost sobre el Increment del Valor dels Terrenys de Naturalesa Urbana

De la mateixa manera que el Impost sobre Construccions i Obres, es tracta d'un impost potestatiu i per tant, és decisió del propi ajuntament si s'aplica als habitants d'una determinada localitat o no. El seu règim legal està contingut en els articles 104 a 110 del TRLRHL.

El fet imposable d'aquest impost, com determina l'article 104 del TRLRHL és *"l'increment del valor que experimente dits terrenys i es pose de manifest a conseqüència de la transmissió de la propietat dels terrenys per qualsevol títol o de la constitució o transmissió de qualsevol dret real de gaudi, limitatiu del domini, sobre els terrenys referits"*.

En aquest impost, sòls tributa el valor del sol de naturalesa urbana, mai els de naturalesa rústica. A més no es tindrà en compte el valor de les construccions sobre el terreny. Per a determinar aquest valor es prendrà com a referència el valor cadastral del terreny.

El tant de gravamen a aplicar es determinarà mitjançant les ordenances fiscals dels ajuntaments però mai podrà superar el 30% del valor total del terreny.

c) TAXES I PREUS PÚBLICS

Segons defineix el TRLRHL al seu article 57 del Títol II *"Els ajuntaments podran establir i exigir taxes per la prestació de servicis o la realització d'activitats de la seua competència i pe la utilització privativa o el aprofitament especial dels béns del domini públic municipal"*.

Tant les taxes com els preus públics són de caràcter potestatiu i estan regulats per les ordenances fiscals municipals.

Segons el article 20, de la Subsecció 1, de la Secció 3 del Títol I del TRLRHL, en tot cas: *"tindran la consideració de taxes les prestacions patrimonials que estableixin les entitats locals per:*

A) La utilització privativa o l'aprofitament especial del domini públic local.

B) La prestació d'un servei públic o la realització d'una activitat administrativa en règim de dret públic de competència local que es refereixi, afecti o beneficiï

de manera particular al subjecte passiu, quan es produeixi qualsevol de les circumstàncies següents:

a) Que no siguin de sol·licitud o recepció voluntària per als administrats. A aquests efectes no es considerarà voluntària la sol·licitud o la recepció per part dels administrats:

Quan estigui imposada per disposicions legals o reglamentàries.

Quan els béns, serveis o activitats requerits siguin imprescindibles per a la vida privada o social del sol·licitant.

b) Que no es prestin o realitzin pel sector privat, estigui o no establerta la seva reserva a favor del sector públic d'acord amb la normativa vigent.

2. S'entén que l'activitat administrativa o servei afecta o es refereix al subjecte passiu quan hagi estat motivat directament o indirectament per aquest en raó que les seves actuacions o omissions obliguin les entitats locals a realitzar d'ofici activitats oa prestar serveis per raons de seguretat, salubritat, de proveïment de la població o d'ordre urbanístic, o qualsevol altra.

3. D'acord amb el que preveu l'apartat 1 anterior, les entitats locals podran establir taxes per qualsevol supòsit d'utilització privativa o aprofitament especial del domini públic local, i en particular pels següents:

a) Sacs de sorra i d'altres materials de construcció en terrenys de domini públic local.

b) Construcció en terrenys d'ús públic local de pous de neu o de cisternes o aljubs on es recullin les aigües pluvials.

c) Balnearis i altres gaudis d'aigües que no consisteixin en l'ús comú de les públiques.

d) Abocament i desguàs de canalons i altres instal·lacions anàlogues en terrenys d'ús públic local.

e) Ocupació del subsòl de terrenys d'ús públic local.

f) Obertura de rases, sondatges i cales en terrenys d'ús públic local, inclusivament carreteres, camins i altres vies públiques locals, per a la instal·lació i reparació de canonades, conduccions i altres instal·lacions, així com qualsevol remoció de paviment o voreres en la via pública.

g) Ocupació de terrenys d'ús públic local amb mercaderies, materials de construcció, runes, tanques, puntals, cavallets, bastides i altres instal·lacions anàlogues.

h) Entrades de vehicles a través de les voreres i reserves de via pública per a aparcament exclusiu, parada de vehicles, càrrega i descàrrega de mercaderies de qualsevol classe.

i) Instal·lació de reixes de pisos, lluerns, respiradors, portes d'entrada, boques de càrrega o elements anàlegs que ocupin el sòl o subsòl de tota classe de vies públiques locals, per a donar llums, ventilació, accés de persones o entrada d'articles a soterranis o semisoterranis.

j) Ocupació del vol de tota classe de vies públiques locals amb elements constructius tancats, terrasses, miradors, balcons, marquesines, tendals, paravents i altres instal·lacions semblants, voladisses sobre la via pública o que sobresurtin de la línia de façana.

k) Esteses, canonades i galeries per a les conduccions d'energia elèctrica, aigua, gas o qualsevol altre fluid inclosos els pals per a línies, cables, palometes, caixes d'amarratge, de distribució o de registre, transformadors, rails, bàscules, aparells per a venda automàtica i altres anàlegs que s'estableixin sobre vies públiques o altres terrenys de domini públic local o volin sobre ells.

l) Ocupació de terrenys d'ús públic local amb taules, cadires, tribunes, tablados i altres elements anàlegs, amb finalitat lucrativa.

m) Instal·lació de quioscs en la via pública.

n) Instal·lació de parades, barraques, casetes de venda, espectacles, atraccions o recreo, situats en terrenys d'ús públic local així com indústries de carrer i ambulants i rodatge cinematogràfic.

- o) Portades, aparadors i vitrines.*
 - o) Rodatge i arrossegament de vehicles que no es trobin gravats per l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica.*
 - p) Trànsit de bestiar sobre vies públiques o terrenys de domini públic local.*
 - q) Murs de contenció o sosteniment de terres, edificacions o tanques, ja siguin definitives o provisionals, en vies públiques locals.*
 - r) Dipòsits i aparells distribuïdors de combustible i, en general, de qualsevol article o mercaderia, en terrenys d'ús públic local.*
 - s) Instal·lació d'anuncis ocupant terrenys de domini públic local.*
 - t) Construcció en carreteres, camins i altres vies públiques locals de claveguerons i passos sobre cunetes i en terraplens per a vehicles de qualsevol classe, així com per al pas del bestiar.*
 - u) Estacionament de vehicles de tracció mecànica en les vies dels municipis dins de les zones que a tal efecte es determinin i amb les limitacions que es puguin establir.*
- 4. D'acord amb el que preveu l'apartat 1 anterior, les entitats locals podran establir taxes per qualsevol supòsit de prestació de serveis o de realització d'activitats administratives de competència local, i en particular pels següents:*
- a) Documents que expedeixin o que entenguin les administracions o autoritats locals, a instància de part.*
 - b) Autorització per utilitzar en plaques, patents i altres distintius anàlegs l'escut de l'entitat local.*
 - c) Atorgament de llicències o autoritzacions administratives d'autotaxis i altres vehicles de lloguer.*
 - d) Llar d'infants rural.*
 - e) Veu pública.*
 - f) Vigilància especial dels establiments que ho sol·licitin.*

g) Serveis de competència local que especialment siguin motivats per la celebració d'espectacles públics, grans transports, passos de caravana i qualssevol altres activitats que exigeixin la prestació d'aquests serveis especials.

h) Atorgament de les llicències urbanístiques exigides per la legislació del sòl i ordenació urbana o realització de les activitats administratives de control en els supòsits en què l'exigència de llicència fos substituïda per la presentació de declaració responsable o comunicació prèvia.

i) Atorgament de les llicències d'obertura d'establiments o realització de les activitats administratives de control en els supòsits en què l'exigència de llicència fos substituïda per la presentació de declaració responsable o comunicació prèvia.

j) Inspecció de vehicles, calderes de vapor, motors, transformadors, ascensors, muntacàrregues i altres aparells i instal·lacions anàlogues d'establiments industrials i comercials.

k) Serveis de prevenció i extinció d'incendis, de prevenció de ruïnes, construccions i enderrocs, salvaments i, en general, de protecció de persones i béns, incloent-hi també el manteniment del servei i la cessió de l'ús de maquinària i equip adscrits a aquests serveis, com ara escales, cisternes, motobombes, barques, etcètera.

l) Serveis d'inspecció sanitària així com els d'anàlisis químiques, bacteriològiques i qualssevol altres de naturalesa anàloga i, en general, serveis de laboratoris o de qualsevol altre establiment de sanitat i higiene de les entitats locals.

m) Serveis de sanitat preventiva, desinfecció, desinsectació, desratització i destrucció de qualsevol classe de matèries i productes contaminants o propagadors de gèrmens nocius per a la salut pública prestats a domicili o per encàrrec.

n) Assistències i estades en hospitals, clíniques o sanatoris mèdics quirúrgics, psiquiàtrics i especials, dispensaris, centres de recuperació i rehabilitació, ambulàncies sanitàries i altres serveis anàlegs, i altres establiments

beneficoassistencials de les entitats locals, fins i tot quan les despeses hagin de sufragar per altres entitats de qualsevol naturalesa.

ñ) Assistències i estades en llars i residències d'ancians, guarderies infantils, albergs i altres establiments de naturalesa anàloga.

o) Cases de banys, dutxes, piscines, instal·lacions esportives i altres serveis anàlegs.

p) Cementiris locals, conducció de cadàvers i altres serveis fúnebres de caràcter local.

q) Col·locació de canonades, fils conductors i cables en pals o en galeries de servei de la titularitat d'entitats locals.

r) Serveis de clavegueram, així com de tractament i depuració d'aigües residuals, inclosa la vigilància especial d'embornals particulars.

s) Recollida de residus sòlids urbans, tractament i eliminació d'aquests, buidatge de pous negres i neteja en carrers particulars.

t) Distribució d'aigua, gas, electricitat i altres proveïments públics inclosos els drets d'enganxi de línies i col·locació i utilització de comptadors i instal·lacions anàlogues, quan tals serveis o subministraments siguin prestats per entitats locals.

u) Servei d'escorxador, llotges i mercats, així com el transport de carns si s'han d'utilitzar d'una manera obligatòria; i serveis d'inspecció en matèria de proveïments, inclosa la utilització de mitjans de pesar i mesurar.

v) Ensenyaments especials en establiments docents de les entitats locals.

w) Visites a museus, exposicions, biblioteques, monuments històrics o artístics, parcs zoològics o altres centres o llocs anàlegs.

x) Utilització de columnes, cartells i altres instal·lacions locals anàlogues per a l'exhibició d'anuncis.

i) Cobriment de vies públiques a sol·licitud dels particulars.

z) Realització d'activitats singulars de regulació i control del trànsit urbà, tendents a facilitar la circulació de vehicles i diferents de les habituals de senyalització i ordenació del trànsit per la Policia Municipal.”

Mentre que els preus públics seran tots aquells serveis que oferisca l'Administració Pública que no s'hagen esmentat al article anterior on es defineixen les taxes, i que no contradiguen l'article 21 d'aquesta mateixa Subsecció on es confirmen els serveis per les que les entitats públiques no poden exigir contraprestació i són:

“a) Abastament d'aigües en fonts públiques.

b) Enllumenat de vies públiques.

c) Vigilància pública en general.

d) Protecció civil.

e) Neteja de la via pública.

f) Ensenyament en els nivells d'educació obligatòria.”

La diferència principal entre tots dos radica a l'hora de modificar un i altre. Ja que un preu públic es prestarà en règim de dret privat, ja que competeix en igualtat de condicions amb el sector privat. Per contra açò no ocorre amb les taxes, ja que es tracta d'un ús privatiu dels servicis públics i en règim de dret públic.

d) CONTRIBUCIONS ESPECIALS

Segons l'article 28, de la Subsecció 1, de la Secció 4 del Títol I del TRLRHL: *“Constitueix el fet imposable de les contribucions especials l'obtenció pel subjecte passiu d'un benefici o d'un augment de valor dels seus béns com a conseqüència de la realització d'obres públiques o de l'establiment o ampliació de serveis públics, de caràcter local, per les entitats respectives.”*

Per tant, el fet imposable no comença en un acte demandat pel ciutadà o en una acció realitzada pel posterior subjecte passiu. I aquesta és la principal diferència amb les taxes i preus públics, ja que és l'Administració Pública la que pren la decisió de realitzar una modificació.

Segons l'article 29:

"1. Tindran la consideració d'obres i serveis locals:

a) Els que realitzin les entitats locals dins l'àmbit de les seves competències per complir els fins que els estiguin atribuïts, excepció feta de les que executin a títol de propietaris dels seus béns patrimonials.

b) Els que realitzin aquestes entitats per haver-los estat atribuïts o delegats per altres entitats públiques i aquells la titularitat dels quals hagin assumit d'acord amb la llei.

c) Els que realitzin altres entitats públiques, o els concessionaris d'aquests, amb aportacions econòmiques de l'entitat local.

2. No perdran la consideració d'obres o serveis locals els compresos en el paràgraf a) de l'apartat anterior, encara que siguin realitzats per organismes autònoms o societats mercantils el capital social pertanyi íntegrament a una entitat local, per concessionaris amb aportacions de l'entitat o per associacions de contribuents.

3. Les quantitats recaptades per contribucions especials només es poden destinar a sufragar les despeses de l'obra o del servei per raó del qual s'hagin exigít."

Per tant, en totes aquelles situacions que es donen aquestos casos, es produirà el fet imposable i naixerà l'obligació de satisfer les contribucions especials, que es repartiran entre tots els ciutadans beneficiaris del increment del valor dels seus terrenys o construccions, derivat d'aquestes obres.

e) SUBVENCIONS

Les subvencions prenen importància quan el seu major propòsit es tracta de sufragar les competències diferents de les pròpies i atribuïdes per delegació. Una de les majors crítiques a la legislació vigent amb el tema de les subvencions es la no disponibilitat d'aquestes per a altres temes als qual van ser concedides.

La definició d'aquestes subvencions la es troba a l'article 40 del TRLRHL:

1. "Les subvencions de tota índole que obtinguen les entitats locals, amb destí a les seues obres i serveis no podran ser aplicades a atencions diferents d'aquelles per a les quals varen ser atorgades, a excepció, en el seu cas, els sobrants no reintegrables la utilització dels quals no estigués prevista en la concessió".

CAPÍTOL 4

POLÍTICA D'ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA

La política d'estabilitat pressupostària ve regulada per el ja definit Pacte d'Estabilitat i Creixement i s'estableix a Espanya arrel de la Llei 2/2012, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera.

Tant l'esforç fiscal realitzat com la restrictiva normativa sobre endeutament vigent en els últims anys ha permès a les entitats locals complir una vegada més, en 2015, amb el seu objectiu de dèficit (superàvit) limitant al mateix temps la seua apel·lació al crèdit privat. En 2016 es manté aquesta tendència legal restrictiva a la concertació de deute, desapareixent fins i tot alguna opció permesa en anys anteriors. Aquest capítol desgrana les actuals possibilitats d'actuació local en aquest àmbit, oferint una anàlisi comprensible de les alternatives reals de finançament que eviten, en la mesura possible, retallades addicionals de la despesa pública.

a) EVOLUCIÓ CRONOLÒGICA DELS CONDICIONANTS DE L'ENDEUTAMENT LOCAL

Des del RDL 8/2010, de 20 de maig, pel qual s'adopten mesures extraordinàries per a la reducció del dèficit públic, que prohibia incórrer en nou endeutament a llarg termini, fins a la Llei 17/2012, de 27 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2013 (disposició final 31a), que va prorrogar de manera indefinida les noves limitacions al crèdit a llarg termini per finançar inversions recollides en el RDL 20 / 2011, de 30 de desembre, de mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera per a la correcció del dèficit públic (disposició addicional 14a), les possibilitats d'endeutament a llarg termini de les entitats locals s'han vist limitades de forma sensible. La raó fonamental descansa en la necessitat d'ajust del dèficit i el deute de les administracions públiques espanyoles, per tal de complir els objectius que en referència a aquest tema, l'Estat Espanyol s'ha compromès amb la Comissió Europea.

L'actual Llei de pressupostos generals de l'Estat per a 2016, no contempla, a diferència de les dues anteriors, la regulació que facilitava el refinançament de préstecs subscrits amb anterioritat al RDL 4/2012, de 24 de febrer, pel qual es

determinen obligacions d'informació i procediments necessaris per establir un mecanisme de finançament per al pagament als proveïdors de les entitats locals, entenent des del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques que ha existit termini suficient per fer-ho.

Després de l'entrada en vigor del RDL 17/2014, de 26 de desembre, de mesures de sostenibilitat financera de les comunitats autònomes i entitats locals, es va obrir una nova porta davant del finançament tradicional (en ocasions difícil d'aconseguir ja uns tipus d'interès que es podien considerar abusius en alguns casos) i podien aquestes formalitzar préstecs, prèvia adhesió a algun dels compartiments (Fons d'Ordenació i Fons d'Impuls Econòmic) que integren el Fons de Finançament a entitats locals creat, però subjectes a nous condicionants i sempre sota el nou principi de prudència financera incorporat al TRLRHL (art. 48 bis) en aquest mateix RDL.

Així doncs, per al 2016 es poden delimitar les següents opcions d'endeutament a llarg termini de l'Administració Local, d'acord amb la normativa estatal aprovada en aquest sentit:

- Finançament d'inversions.
- Substitució d'operacions de crèdit preexistents.
- Sanejament del romanent de tresoreria.

b) REQUISITS GENERALS PER A L'ENDEUTAMENT A LLARG PLAÇ

La concertació de préstecs a llarg termini de qualsevol tipus requereix que l'entitat local en qüestió presente Estalvi Net positiu, un Deute Viu que no supere el 110% dels ingressos corrents liquidats en l'exercici anterior. La forma de càlcul d'aquestes dues magnituds s'estableix a la Disposició Final 31^a de la Llei 17/2012 de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2012 i que es redacta com segueix:

“Les entitats locals i les seves entitats dependents classificades en el sector Administracions Públiques, d'acord amb la definició i delimitació del Sistema Europeu de Comptes, que liquidin l'exercici immediat anterior amb estalvi net positiu, calculat en la forma que estableix l'article 53 del Text Refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, aprovat per Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, podran concertar noves operacions de crèdit a llarg termini per al

finançament d'inversions, quan el volum total del capital viu no excedeixi el 75 per cent dels ingressos corrents liquidats o meritats segons les xifres deduïdes dels estats comptables consolidats, amb subjecció, si escau, al Text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals i a la Normativa d'Estabilitat Pressupostària.

Les entitats locals que tinguin un volum d'endeutament que, excedint l'esmentat en el paràgraf anterior, no superi l'establert en l'article 53 del Text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, aprovat per Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, podran concertar operacions d'endeutament amb l'autorització prèvia de l'òrgan competent que tingui atribuïda la tutela financera de les entitats locals.

Les entitats que presentin estalvi net negatiu o un volum d'endeutament viu superior al recollit en l'article 53 del Text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, aprovat per Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, no podran concertar operacions de crèdit a llarg termini.

Per a la determinació dels ingressos corrents a computar en el càlcul de l'estalvi net i del nivell d'endeutament, s'ha de deduir l'import dels ingressos afectats a operacions de capital i qualssevol altres ingressos extraordinaris aplicats als capítols 1 a 5 que, per la seva afectació legal i / o caràcter no recurrent, no tenen la consideració d'ingressos ordinaris.

A efectes del càlcul del capital viu, es consideren totes les operacions vigents a 31 de desembre de l'any anterior, inclòs el risc deduït d'aval, incrementat, si escau, en els saldos d'operacions formalitzades no disposats i en l'import de l'operació projectada. En aquest import no s'inclouran els saldos que s'hagin de reintegrar les entitats locals derivats de les liquidacions definitives de la participació en tributs de l'Estat.

Les entitats locals han de posar a disposició de les entitats financeres que participin en els seus procediments per a la concertació d'operacions de crèdit, l'informe de la Intervenció local que regula l'apartat 2 de l'article 52 del Text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, en què s'han d'incloure els càlculs que acreditin el compliment dels límits esmentats en els paràgrafs

anteriors i qualssevol altres ajustos que afecten el mesurament de la capacitat de pagament, així com el compliment, en els casos que sigui aplicable, de l'autorització preceptiva regulada a l'article 53.5 de l'esmentada norma i en l'article 20 de la Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera, i les entitats financeres, si escau, modificar o retirar les seves ofertes, una cop conegut el contingut de l'informe.”

També haurà de complir amb el principi de prudència financera (art. 48 bis TRLRHL) i l'art. 53 del TRLRHL, que, conté les següents disposicions:

“1. No es poden concertar noves operacions de crèdit a llarg termini, incloent les operacions que modifiquin les condicions contractuals o afegixin garanties addicionals amb o sense intermediació de tercers, ni concedir avals, ni substituir operacions de crèdit concertades amb anterioritat per part de les entitats locals, seus organismes autònoms i els ens i societats mercantils dependents, que prestin serveis o produeixin béns que no es financin majoritàriament amb ingressos de mercat sense prèvia autorització dels òrgans competents del Ministeri d'Hisenda o, en el cas d'operacions denominades en euros que es realitzin dins de l'espai territorial dels països pertanyents a la Unió Europea i amb entitats financeres residents en algun d'aquests països, de la comunitat autònoma a què l'entitat local pertanyi que tingui atribuïda en el seu Estatut competència en la matèria, quan dels estats financers que reflecteixin la liquidació dels pressupostos, els resultats corrents i els resultats de l'activitat ordinària de l'últim exercici, es dedueixi un estalvi net negatiu.

A aquests efectes s'entendrà per estalvi net de les entitats locals i els seus organismes autònoms de caràcter administratiu la diferència entre els drets liquidats pels capítols un a cinc, ambdós inclosos, de l'estat d'ingressos, i de les obligacions reconegudes pels capítols u, dos i quatre de estat de despeses, minorada en l'import d'una anualitat teòrica d'amortització de l'operació projectada i de cada un dels préstecs i emprèstits propis i avalats a tercers pendents de reemborsament.

L'import de l'anualitat teòrica d'amortització, de cada un dels préstecs a llarg termini concertats i dels avalats per la corporació pendents de reemborsament, així com la de l'operació projectada, es determinarà en tot cas, en termes

constants, incloent-hi els interessos i la quota anual d'amortització, sigui quina sigui la modalitat i condicions de cada operació.

Es considera estalvi net en els organismes autònoms de caràcter comercial, industrial, financer o anàleg els resultats corrents de l'exercici i, en les societats mercantils locals, els resultats de l'activitat ordinària, exclosos els interessos de préstecs o emprèstits, en ambdós casos, i minorats en una anualitat teòrica d'amortització, tal com es defineix en el paràgraf anterior, igualment en ambdós casos.

En l'estalvi net no s'inclouran les obligacions reconegudes, derivades de modificacions de crèdits, que hagin estat finançades amb romanent líquid de tresoreria.

No s'inclouran en el càlcul de les anualitats teòriques, les operacions de crèdit garantides amb hipoteques sobre béns immobles, en proporció a la part del préstec afectat per aquesta garantia.

Si l'objecte de l'activitat de l'organisme autònom o societat mercantil local és la construcció d'habitatges, el càlcul de l'estalvi net s'obtindrà prenent la mitjana dels dos últims exercicis.

Quan l'estalvi net sigui de signe negatiu, el Ple de la respectiva corporació ha d'aprovar un pla de sanejament financer a realitzar en un termini no superior a tres anys, en què s'adoptin mesures de gestió, tributàries, financeres i pressupostàries que permetin com mínim ajustar a zero l'estalvi net negatiu de l'entitat, organisme autònom o societat mercantil. Aquest pla s'ha de presentar conjuntament amb la sol·licitud de l'autorització corresponent.

2. Necessiten l'autorització dels òrgans esmentats en l'apartat 1 anterior, les operacions de crèdit a llarg termini de qualsevol naturalesa, inclòs el risc deduït dels avals, quan el volum total del capital viu de les operacions de crèdit vigents a curt i llarg termini, incloent l'import de l'operació projectada, excedeixi el 110 per cent dels ingressos corrents liquidats o meritats en l'exercici immediatament anterior o, si no, en el precedent a aquest últim quan el còmput s'hagi de fer en el primer semestre de l'any i no s'hagi liquidat el pressupost corresponent a

aquell, segons les xifres deduïdes dels estats comptables consolidats de les entitats esmentades a l'apartat 1 d'aquest article.

El càlcul del percentatge regulat en el paràgraf anterior s'ha de fer considerant les operacions de crèdit vigents, tant a curt com a llarg termini, valorades amb els mateixos criteris utilitzats per a la seva inclusió en el balanç. El risc derivat dels avals es computa aplicant el mateix criteri anterior a l'operació avalada.

3. No cal la presentació del pla de sanejament financer a què es refereix l'apartat 1 anterior en el cas d'autorització d'operacions de crèdit que tinguin per finalitat la substitució d'operacions de crèdit a llarg termini concertades amb anterioritat, en la forma que preveu per la llei, per tal de disminuir la càrrega financera o el risc d'aquestes operacions, respecte a les obligacions derivades de les pendents de venciment.

4. No obstant el que preveuen els apartats 1 i 2 anteriors, les entitats locals de més de 200.000 habitants poden optar per substituir les autoritzacions que s'hi preceptuen per la presentació d'un escenari de consolidació pressupostària, perquè l'aprovació per l'òrgan competent.

L'escenari de consolidació pressupostària ha de contenir el compromís per part de l'entitat local, aprovat pel seu ple, del límit màxim del dèficit no financer, i import màxim de l'endeutament per a cada un dels tres exercicis següents.

L'òrgan competent per aprovar l'escenari de consolidació pressupostària és aquell a qui correspon l'autorització de les operacions d'endeutament, previ informe del Ministeri d'Hisenda en el cas que la competència sigui de la comunitat autònoma. En el cas que l'escenari de consolidació pressupostària contingui alguna operació de les enumerades en l'apartat 5 d'aquest article, l'autorització correspon al Ministeri d'Hisenda, amb l'informe previ, si escau, de la comunitat autònoma amb competència en la matèria.

5. En tot cas, necessiten l'autorització del Ministeri d'Hisenda les operacions de crèdit a curt i llarg termini, la concessió d'avals, i les altres operacions que

modifiquin les condicions contractuals o afegeixin garanties addicionals, amb o sense intermediació de tercers, en els següents casos:

a) Les que es formalitzin a l'exterior o amb entitats financeres no residents a Espanya, qualsevol que sigui la divisa que serveixi de determinació del capital de l'operació projectada, incloses les cessions a entitats financeres no residents de les participacions, que exerceixin entitats residents, en crèdits atorgats a les entitats locals, els seus organismes autònoms i els ens i societats mercantils dependents, que prestin serveis o produeixin béns que no es financin majoritàriament amb ingressos de mercat.

b) Les que s'instrumentin mitjançant emissions de deute o qualsevol altra forma d'apel·lació al crèdit públic, sense perjudici del que preveu la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors.

En relació amb el que es preveu en el paràgraf a) anterior, no es consideren finançament exterior les operacions denominades en euros que es realitzin dins de l'espai territorial dels països pertanyents a la Unió Europea i amb entitats financeres residents en algun d'aquests països. Aquestes operacions han de ser, en tot cas, comunicades prèviament al Ministeri d'Hisenda.

6. En els casos en què, d'acord amb les regles establertes en aquest article, calgui autorització per concertar l'operació d'endeutament, no poden adquirir fermesa els compromisos de despesa vinculats a l'operació, fins que no es disposi de la corresponent autorització.

7. Per a l'atorgament de l'autorització de les operacions a què es refereixen els apartats anteriors, l'òrgan autoritzant ha de tenir en compte, amb caràcter preferent, el compliment del principi d'estabilitat pressupostària que estableix la Llei general d'estabilitat pressupostària.

Així mateix, s'ha d'atendre la situació econòmica de l'entitat, organisme autònom o societat mercantil local peticionaris, deduïda almenys de les anàlisis i de la informació comptable a la qual es fa referència en l'apartat 1 d'aquest article, inclòs el càlcul del romanent de tresoreria, de l'estat de previsió de moviments i situació del deute i, a més, el termini d'amortització de l'operació, a la futura rendibilitat econòmica de la inversió a realitzar i a les altres condicions de tot tipus que comporti el crèdit a concertar o modificar.

8. Els òrgans competents del Ministeri d'Hisenda han de tenir coneixement de les operacions de crèdit autoritzades per les comunitats autònomes, així com de les que no requereixin autorització, en la forma en què reglamentàriament s'estableixi.

9. Les lleis de pressupostos generals de l'Estat, anualment, fixar límits d'accés al crèdit de les entitats locals quan es donin circumstàncies que conjunturalment puguin aconsellar aquesta mesura per raons de política econòmica general.”

c) FINANÇAMENT D'INVERSIONS

A més dels requisits generals per a la concertació de crèdits financers a llarg termini que s'acaben d'esmentar, en el cas que la destinació del passiu financer siga el finançament d'inversions i es tracte d'una entitat inclosa en l'art. 111 o 135 del TRLRHL, com són els municipis de gran població (+75.000 habitants o diputacions provincials) que no complisquen el principi d'estabilitat pressupostària o l'objectiu de deute públic. Aquest objectiu no existeix com a tal per les Entitats Locals més enllà del previst per al seu Deute Viu, que arribat el cas, hauran de sol·licitar l'autorització de l'òrgan de tutela.

A més, es troben particularment excloses de la possibilitat d'apel·lar al crèdit a llarg termini per al finançament d'inversions:

- Entitats Locals amb RLTGG negatiu que:
 - Tinguen pla de Sanejament vigent en virtut del RDL 5/2009.
 - Tinguen operacions financeres vigents en virtut del RDL 8/2011 o del RDL 4/2012.

- Entitats Locals que hagen incomplert els plans de sanejament financer o de reducció de deute aprovats a l'empara de les Disposició Addicional 73.ª de la LPGE 2013, 74.ª de la LPGE 2014 o 77.ª de la LPGE 2015.

d) SUBSTITUCIÓ D'OPERACIONS DE PRÉSTECES PREEXISTENTS

Per la seua banda, a més dels requisits generals per a la concertació de crèdits financers a llarg termini ja esmentats, en el cas que es tracte d'una substitució d'operacions de préstecs preexistents, s'haurà de propiciar una rebaixa en el cost

aplicable a l'operació i la nova operació haurà de complir també amb el principi de prudència financera. Davant la impossibilitat de complir-lo, podran accedir al fons d'ordenació o fons d'impuls econòmic d'acord amb els requisits i el procediment establert en el RDL 17/2014.

Perquè puga haver aquesta rebaixa, el Ministeri d'Hisenda Pública distingeix entre:

- Substitucions individuals, operació per operació, per a les que hauran de mantenir-se tots els elements objectius del contracte (import viu, forma d'amortització i freqüència de liquidació d'interessos, períodes de carència de principal, etc ...), llevat de la reducció en el tipus d'interès.
- Substitució col·lectiva (refinançament), concertant una sola operació que substituisca diverses i que siga financerament equivalent (venciment mitjà ponderat equivalent a les operacions que substitueix). La càrrega financera anual (quota d'interessos + amortització del principal) haurà de ser menor després concertar la nova operació.

e) SANEJAMENT DEL ROMANENT DE TRESORERIA

Pel que fa al sanejament del romanent de tresoreria, a més dels requisits generals per a la concertació de crèdits financers a llarg termini esmentats, i si es constata la impossibilitat de reduir despesa en l'exercici corrent per igual quantia al dèficit produït, les Entitats Locals podran concertar un préstec bancari sempre que es complisquen les següents condicions:

- 1) Que l'import concertat anual d'operacions de crèdit d'aquest tipus no supere el 5% dels ingressos corrents del pressupost actual.
- 2) Que la càrrega financera anual d'operacions de crèdit d'aquest tipus no supere el 25% dels ingressos corrents del pressupost actual.
- 3) Que les operacions de crèdit d'aquest tipus queden cancel·lades abans de la renovació de la Corporació (és pel que es coneix comunament com a préstec de legislatura).

Per tant, com a limitació general, cal destacar que aquelles entitats locals que presenten Estalvi Net negatiu i / o Deute Viu superior al 110% dels seus ingressos corrents liquidats o meritats, no podran concertar operacions de crèdit a llarg termini.

f) FONS DE FINANÇAMENT A ENTITATS LOCALS

Finalment, cal esmentar als compartiments que integren el Fons de Finançament a entitats locals, regulat pel RDL 17/2014 (Llei 20462/2014):

1. Fons d'ordenació

Al Fons d'ordenació, destinat a corregir la situació d'entitats locals que no estiguen totalment sanejades, es podran adherir les següents:

- a. Entitats Locals en risc financer per la seva situació financera negativa (art. 39.1.a). Només podran formalitzar operacions financeres a llarg termini per refinançar o renovar operacions de crèdit en condicions de prudència financera, quedant subjectes al procediment que referent a allò que s'ha recollit anteriorment.
- b. Entitats Locals en risc financer per no poder refinançar-se en condicions de prudència financera (art. 39.1.b). Estaran subjectes a autorització de l'òrgan de tutela totes les operacions a llarg termini que pretenguen concertar.

A més, cal ressenyar, que aquest Fons d'ordenació estarà destinat, segons el "Acord adoptat per la comissió delegada de govern de 16 de desembre de 2015", a les següents finalitats:

- a) Venciments de principal, i els seus interessos associats, que es produeixen entre la data d'aprovació d'aquest Acord i el 31 de desembre de 2015, corresponents a les operacions de préstec a llarg termini que compleixin amb el principi de prudència financera i que no hagin estat ja atesos per l'entitat local.*
- b) Venciments que es produeixen entre la data d'aprovació d'aquest Acord i el 31 de desembre de 2015, corresponents a les operacions de préstec formalitzades en el marc del mecanisme de finançament dels pagaments a proveïdors i que no hagin estat ja atesos per la entitat local.*
- c) Venciments derivats dels deutes que en aquell mateix marc s'estiguin compensant mitjançant retencions en la participació en tributs de l'Estat*

d) L'annualitat que s'ha de satisfer en l'exercici corrent per abonar les liquidacions negatives que resultin de l'aplicació de les regles contingudes en els capítols II i IV dels títols II i III del text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, aprovat per Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, i en les lleis de pressupostos generals de l'Estat.

i) L'execució de sentències judicials fermes d'acord amb la disposició addicional primera de la Llei Orgànica 6/2015, de 12 de juny. f) La cancel·lació de deutes amb l'Agència Estatal d'Administració Tributària i amb la Tresoreria General de la Seguretat Social que són susceptibles de ser objecte de compensació mitjançant retencions de la participació en tributs de l'Estat, d'acord amb el que disposa l'article 11.7 del Reial decret llei 10/2015, de 11 de setembre.”

2. Fons d'impuls econòmic

El Fons d'impuls econòmic estarà destinat a finançar les següents finalitats, segons el “Acord adoptat per la comissió delegada de govern de 16 de desembre de 2015”.

“a) Venciments de principal, i els seus interessos associats, que es produeixin entre la data d'aprovació d'aquest Acord i el 31 de desembre de 2015, corresponents a les operacions de préstec a llarg termini que hagin finançat o financin inversions financerament sostenibles i compleixin amb el principi de prudència financera i que no hagin estat atesos directament per la entitat local.

b) L'execució de sentències judicials fermes d'acord amb la disposició addicional primera de la Llei Orgànica 6/2015, de 12 de juny.”

A les Entitats Locals adherides a aquest Fons no se'ls aplicarà cap condicionalitat financera especial i els són aplicables les regles generals recollides anteriorment.

CAPÍTOL 5

ANÀLISI DE L'EVOLUCIÓ DE L'ENDEUTAMENT DELS AJUNTAMENTS VALENCIANS

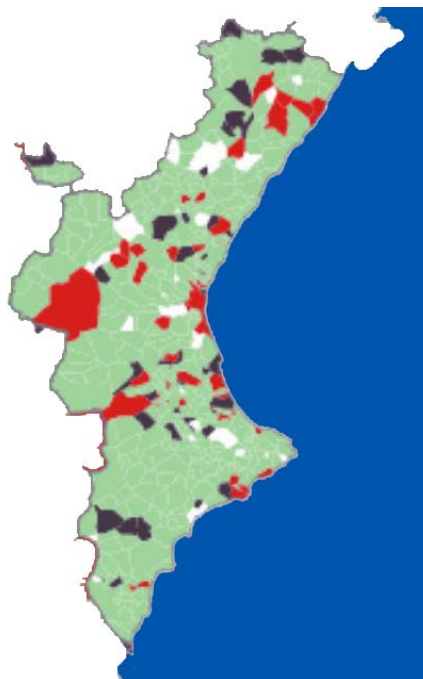
Com s'ha anat determinant durant aquest estudi, les entitats locals són, podria dir-se, l'única Administració que ha complert amb els seus objectius de deute. Però l'objectiu que centra el tema d'aquest estudi no és altre que l'anàlisi d'aquest compliment i el nivell dels Ajuntaments valencians.

Per a realitzar aquest anàlisi, s'han elaborat diferents taules i s'han trobat mapes amb llegendes amb dades extretes de diferents fonts oficials, com son:

- Institut Nacional d'Estadística (INE)
- Institut Valencià d'Estadística (IVE)
- Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE)
- Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (MINHAP)

a) **DISTRIBUCIÓ DEL DEUTE**

Figura 6. Distribució del Deute

Font: Diari "El Español" (2015)

Al mapa, es troben en roig els municipis (termes municipals) on s'acumula un major número de deute, en morat els municipis amb un deute moderat, en verd els municipis amb un deute assumible sense problemes i en blanc aquells on el deute a mig i llarg termini és inexistent.

Les zones amb un major deute, com es pot observar al mapa, coincideixen amb les quatre grans ciutats, amb fortes inversions en els últims anys per part de cadascuna, com la Ciutat de la Llum a Alacant, el port de València o l'aeroport de Castelló.

A més d'aquestes, cap destacar les dos zones més grans on s'acumula aquest deute i al contrari del que podria pareixer habitual, es concentren cap a l'interior. L'explicació a aquest fenomen, si es busca en els esdeveniments recents i les grans inversions realitzades al nostre territori, es troba a la Costera i a la Plana d'Utiel-Requena, en especial a la zona de Requena.

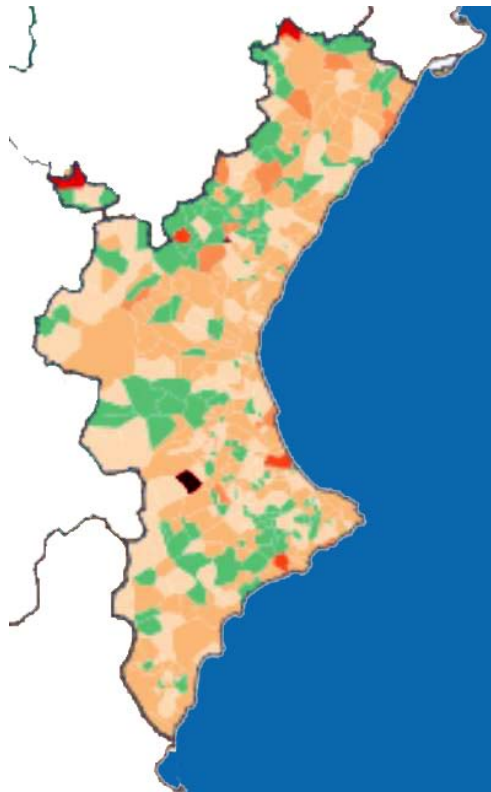
Entre les grans inversions realitzades a la zona de la Costera, en especial a la ciutat de Xàtiva es poden destacar grans poliesportius i pavellons construïts a la ciutat durant l'època d'Alfonso Rus al capdavant de la Diputació de València i alcalde de la mateixa ciutat. A més, també es podia destacar la zona de Requena, una zona molt menys habitada i per tant, amb uns ingressos menors a les seues arques, però on s'han realitzat grans obres faraòniques, com per exemple una estació de l'AVE València-Madrid.

Entres les zones amb un segon nivell de deute es poden destacar, pel seu volum i tamany, la zona del riu Vinalopó i per damunt d'aquesta, la zona de la Safor, amb Gandia al capdavant, un dels Ajuntaments més endeutats de tot el territori espanyol i altres zones properes com Cullera on estaven projectats grans obres com el conegut "Manhattan de Cullera".

La província menys endeutada en conjunt és Alacant, ja que allí la major part de la inversió ha sigut privada, mentre que a la zona mitja-alta del mapa és on es concentra la major part de les zones amb un alt nivell de deute.

Per altra part, destacar que les zones en blanc, amb un nivell de deute quasi inexistent a mig i llarg termini, es solen trobar quasi exclusivament a la zona intermitja i són les menys abundants.

Figura 7. Distribució del Deute per habitant

Font: Diari "El Español" (2015)

De la mateixa manera al mapa anterior, el color verd indica els municipis amb un deute per habitant en percentatge més baix, mentre que la tonalitat de taronja va augmentant fins al roig de menys a més, indicant així també de menys a més el nivell de deute per habitant en percentatge dels diferents municipis.

Al mapa, es poden trobar similituds amb l'anterior, com per exemple el cas explicat de Xàtiva i el seu poble col·lindant on es va crear la immobiliària Llanera, també amb aquest nom, Llanera de Ranes. Al mapa, aquest es el cas més extrem ja que la Costera, com que és una de les comarques interiors, no és de les més habitades i té, com hem vist abans, en termes de Deute absolut, un dels valors més alts de tot el territori.

Destaca també per ser el segon nivell, les comarques d'Ademús i els Ports, ja que tenen uns valors tan elevats com a conseqüència de l'alta inversió pública que s'ha fet en aquestes zones, degut a la poca atracció de inversió privada que tenen en comparació en altres zones costeres, a més de ser dos de les zones més despoblades del territori valencià.

Per contra, llevat de la zona de la Safor, on Gandia segueix destacant a aquest mapa ja que tot i que es tracta d'una zona costera i molt habitada, com s'ha comentat es tracta d'un dels ajuntaments més endeutats de tot el territori espanyol.

Les zones de les quatre grans ciutats queden més difuminades en aquest mapa, ja que és on es concentra la major part de la població i per tant, encara que tinguen un alt nivell de Deute absolut, el valor relatiu per habitant es molt inferior i dins de la normalitat.

b) EVOLUCIÓ DEL DEUTE PER INGRESSOS CORRENTS

Taula 3. Endeutament per ingressos corrents província València.

PROVINCIA de VALENCIA

Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	49,73%	51,41%	40,14%	35,91%	-27,78%
De 1.000 a 5.000 hab.	68,94%	71,79%	57,61%	57,30%	-16,89%
De 5.000 a 15.000 hab.	72,04%	65,69%	54,98%	45,41%	-36,96%
De 15.000 a 50.000 hab.	78,53%	74,31%	66,40%	58,01%	-26,13%
De 50.000 a 150.000 hab.	137,16%	151,72%	150,43%	149,79%	9,21%
Més de 150.000 hab.	134,47%	116,08%	106,12%	94,29%	-29,88%
Total	102,50%	95,89%	86,83%	78,94%	-22,99%

Font: Dades de Deute Viu 2015 MINHAP i Dades Ingressos Corrents 2013 IGAE.

A la província de València, l'any 2015 l'endeutament per ingressos corrents pujava al 78,94%, la xifra més baixa dels últims 4 anys, per tant una dada molt positiva. Resulta especialment destacable la diferència tan gran que existeix entre els diferents trams de població, ja que mentre els municipis de menys de 1000 habitants, a dures penes el seu deute arriba al 35,9% dels seus ingressos corrents, en les poblacions més grans (a partir de 50.000 habitants) aquest deute es quasi 1,5 vegades els seus ingressos corrents.

Aquest fenomen s'explica bàsicament amb ciutats com Gandia on el deute per habitant és exageradíssim i a més no ha parat de créixer durant els anys. També cal destacar la ciutat de València com a única ciutat de més de 150.000 habitants on el seu deute ja suposa menys del 100% dels seus ingressos corrents, notícia molt positiva, si es mira la situació de la qual venia aquest Ajuntament.

Pel que fa a la variació, observem unes dades molt positives, especialment als municipis entre 5.000 i 15.000 habitants, que han aconseguit reduir el seu deute per ingressos corrents quasi un 37%. L'únic augment de les dades el trobem a les grans poblacions entre 50.000 i 150.000 habitants, però com ja hem comentat abans, açò és

degut a les dades de l'Ajuntament de Gandia, ja que excloent a aquest, la resta de poblacions també tenen una variació negativa en el seu deute.

Taula 4. Endeutament per ingressos corrents província Castelló.

PROVINCIA de CASTELLO

Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	49,68%	73,06%	47,04%	52,12%	4,91%
De 1.000 a 5.000 hab.	72,24%	65,67%	55,74%	47,39%	-34,40%
De 5.000 a 15.000 hab.	50,70%	37,96%	37,99%	37,98%	-25,09%
De 15.000 a 50.000 hab.	57,00%	48,39%	42,21%	38,70%	-32,10%
De 50.000 a 150.000 hab.	51,08%	44,93%	42,83%	47,66%	-6,70%
Més de 150.000 hab.	88,37%	76,37%	68,03%	56,39%	-36,19%
Total	64,58%	56,39%	50,17%	45,71%	-29,23%

Font: Dades de Deute Viu 2015 MINHAP i Dades Ingressos Corrents 2013 IGAE.

La província de Castelló presenta unes dades realment bones pel que fa a l'endeutament per ingressos corrents ja que en total l'endeutament d'aquesta província no supera el 50% dels seus ingressos corrents. A més, es pot observar unes dades bastant estables i paregudes entre els diferents trams de població.

Pel que fa a la variació es pot observar com en general és bastant alta però destaquen dos casos, el dels Ajuntaments més menuts, on la variació es positiva, però no per un augment del deute, sinó per una disminució dels ingressos corrents dels ajuntaments.

I també destaca per una disminució molt menuda, la dels ajuntaments de més de 50.000 habitants, especialment per l'augment que es produeix a l'any 2015, trencant així la tendència a la baixa que ha seguit durant els anteriors 3 anys.

Taula 5. Endeutament per ingressos corrents província Alacant.

PROVINCIA de ALACANT

Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	52,07%	51,95%	39,99%	40,15%	-22,88%
De 1.000 a 5.000 hab.	47,79%	42,99%	29,77%	28,40%	-40,57%
De 5.000 a 15.000 hab.	85,32%	72,02%	65,15%	55,73%	-34,69%
De 15.000 a 50.000 hab.	69,86%	59,86%	49,48%	46,04%	-34,10%
De 50.000 a 150.000 hab.	91,11%	80,74%	66,88%	54,42%	-40,27%
Més de 150.000 hab.	81,46%	68,11%	65,22%	53,96%	-33,76%
Total	78,53%	67,52%	58,57%	50,56%	-35,62%

Font: Dades de Deute Viu 2015 MINHAP i Dades Ingressos Corrents 2013 IGAE.

La província d'Alacant, presenta unes bones dades del seu endeutament, ja que aquest no té un pes excessivament elevat sobre els seus ingressos corrents, no supera en excés el 50% d'aquests.

Destaca de manera especialment positiva el endeutament sobre ingressos corrents dels ajuntaments de més de 1000 habitants i menys de 5000. Ja que és la dada més baixa d'aquest ràtio de tot el territori valencià.

A més, pel que fa a la variació, destaquen especialment el tram de població comentat anteriorment, així com el de 50.000 a 150.000 habitants que s'han reduït per damunt del 40%

Taula 6. Endeutament per ingressos corrents Comunitat Valenciana.

COMUNITAT VALENCIANA					
Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	50,10%	58,53%	42,71%	42,14%	-15,89%
De 1.000 a 5.000 hab.	64,59%	64,33%	50,93%	49,19%	-23,84%
De 5.000 a 15.000 hab.	72,87%	62,88%	55,70%	47,69%	-34,56%
De 15.000 a 50.000 hab.	72,30%	65,17%	56,56%	50,85%	-29,67%
De 50.000 a 150.000 hab.	104,94%	104,34%	94,93%	88,09%	-16,06%
Més de 150.000 hab.	112,33%	96,11%	88,71%	76,71%	-31,71%
Total	88,60%	80,09%	71,44%	63,94%	-27,83%

Font: Dades de Deute Viu 2015 MINHAP i Dades Ingressos Corrents 2013 IGAE.

En la taula de tota la Comunitat Valenciana es pot comprovar com a l'any 2015 existeix una mena d'endeutament per ingressos corrents ascendent, com més grans van ser els ajuntaments, amb un nivell total bastant bo si s'observa la situació de la qual es prové.

Però com s'ha pogut veure a les taules anteriors, aquest augment en augmentar la població dels municipis, ve determinada per les dades de la província de València on els municipis de més de 50.000 habitants tenen un deute sobre ingressos corrents altíssims i en especial la dada anormal de la ciutat de Gandia on amb un dels deutes més elevats de l'estat espanyol, en compte de baixar, no fa més que augmentar amb els anys.

En general, s'ha produït una variació molt positiva, ja que en tots els trams, en major o menor mesura el deute per ingressos corrents ha disminuït, en especial a les grans ciutats i en el tram entre 5.000 i 50.000 habitants.

c) EVOLUCIÓ DEL DEUTE PER HABITANT

Abans de començar amb l'anàlisi de les taules del deute per habitant, caldria tenir en compte una característica comú a tot el territori valencià els decreixements poblacionals produïts en estos últims deu anys deguts a les tornades als països d'origen de molts immigrants. Per tant, cal tenir en compte que per a que als ratis es produisca una davallada del deute per habitant, sempre haurà de ser més forta, ja que el número d'habitants, encara que no de manera tan exagerada com entre els anys 2007-2012, ha anat disminuint progressivament amb el temps.

Taula 7. Endeutament per habitant província València.

PROVINCIA de VALENCIA					
Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	506 €	554 €	433 €	378 €	-25,36%
De 1.000 a 5.000 hab.	526 €	559 €	481 €	441 €	-16,15%
De 5.000 a 15.000 hab.	523 €	515 €	428 €	365 €	-30,20%
De 15.000 a 50.000 hab.	570 €	564 €	506 €	450 €	-21,06%
De 50.000 a 150.000 hab.	1.270 €	1.229 €	1.260 €	1.068 €	-15,90%
Més de 150.000 hab.	1.224 €	1.101 €	1.022 €	905 €	-26,06%
Total	817 €	801 €	733 €	670 €	-18,04%

Font: Dades de Deute Viu 2012- 2015 MINHAP i Dades Població INE.

A l'any 2015 es pot comprovar a la tabla, la mateixa tendència que es produïa amb el deute per ingressos corrents, on els quatre primers trams de població mantenien uns nivells alts de deute però acceptables, però degut a la dada del deute absolut de les ciutats més grans, a partir dels 50.000 habitants, el deute per habitant es dispara amb una situació a totes les ciutats grans bastant preocupant, encara que estiga reduint-se.

Pel que fa a la variació es pot observar la mateixa tendència que a la taula del deute per ingressos corrents, amb l'única diferencia dels municipis de més de 50.000 habitants. Açò s'explica perquè els ingressos corrents a partir de l'any 2013 van ser molt inferiors, a part de l'augment del deute de la ciutat de Gandia.

Taula 8. Endeutament per habitant província Castelló.

PROVINCIA de CASTELLO					
Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	660 €	749 €	631 €	562 €	-14,86%
De 1.000 a 5.000 hab.	542 €	510 €	443 €	402 €	-25,87%
De 5.000 a 15.000 hab.	548 €	459 €	432 €	464 €	-15,33%
De 15.000 a 50.000 hab.	510 €	466 €	405 €	373 €	-26,82%
De 50.000 a 150.000 hab.	436 €	401 €	367 €	417 €	-4,47%
Més de 150.000 hab.	719 €	654 €	621 €	534 €	-25,74%
Total	582 €	534 €	484 €	449 €	-22,81%

Font: Dades de Deute Viu 2012- 2015 MINHAP i Dades Població INE.

A la província de Castelló l'any 2015, el deute per habitant és molt inferior al de València i açò és possible a que les seues grans localitats tenen un deute per habitant que és menys de la meitat que el de València.

Un aspecte destacable d'aquesta i que podria relacionar-se amb els mapes vists al principi del capítol és la distribució desigual a la resta de tables, on els municipis de menys de 1000 habitants solien ser els més sanejats, però en aquesta província i en aquest rati per a ser concrets es troba el dato de Els Ports, amb una població molt baixa, integrada per localitats menudes i amb un elevat nivell de deute.

Taula 9. Endeutament per habitant província Alacant.

PROVINCIA de ALACANT					
Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	363 €	397 €	338 €	299 €	-17,70%
De 1.000 a 5.000 hab.	350 €	316 €	249 €	217 €	-38,02%
De 5.000 a 15.000 hab.	667 €	628 €	587 €	508 €	-23,88%
De 15.000 a 50.000 hab.	599 €	538 €	468 €	428 €	-28,56%
De 50.000 a 150.000 hab.	751 €	681 €	626 €	524 €	-30,24%
Més de 150.000 hab.	586 €	515 €	490 €	425 €	-27,52%
Total	623 €	563 €	512 €	447 €	-28,33%

Font: Dades de Deute Viu 2012- 2015 MINHAP i Dades Població INE.

La província d'Alacant té uns nivells de deute per habitant similars als de la província de Castelló, si bé és cert que la distribució per trams de població entre les dues províncies és diferent.

En quan a la distribució per trams de població, és molt pareguda a la de València, encara que amb unes dades de deute per habitant molt inferiors. On les localitats més menudes demogràficament tenen uns nivells de deute per habitant molt inferiors a les que són més grans.

Pel que fa a la variació és molt bona, ja que es negativa i de quasi el 30% i açò és possible a la reducció del deute per habitant tan gran que han fet les ciutats de entre 50.000 i 150.000 habitants, que han reduït en més de 200€ el deute per habitant en el període estudiat.

Taula 10. Endeutament per habitant Comunitat Valenciana.

COMUNITAT VALENCIANA					
Trams de població	2012	2013	2014	2015	Var.2012-2015
Fins a 1.000 habitants	518 €	575 €	471 €	415 €	-19,94%
De 1.000 a 5.000 hab.	487 €	494 €	422 €	384 €	-21,23%
De 5.000 a 15.000 hab.	577 €	548 €	483 €	427 €	-26,07%
De 15.000 a 50.000 hab.	573 €	543 €	481 €	433 €	-24,44%
De 50.000 a 150.000 hab.	849 €	878 €	840 €	804 €	-5,34%
Més de 150.000 hab.	931 €	833 €	780 €	686 €	-26,31%
Total	716 €	679 €	621 €	561 €	-21,66%

Font: Dades de Deute Viu 2012- 2015 MINHAP i Dades Població INE.

A la taula de deute per habitant de la Comunitat Valenciana es pot comprovar la influència significativa de la província de València, ja que les dades dels grans municipis, molt més abundants a aquesta província, es veuen molt augmentades respecte a les de Alacant i Castelló.

Pel que fa a l'evolució, es pot comprovar com les grans ciutats han fet un gran esforç per reduir el seu deute, a més que s'han vist afavorides per el seu augment de població, major que el de les localitats més menudes, que han de fer un esforç major en la reducció del seu deute per a que es veja reflexat en aquest rati.

L'evolució del deute de les entitats locals és molt favorable, igual que succeïa en el deute per ingressos corrents, per tant, el que es pot extraure a partir d'aquestes dos premisses és que les administracions locals del territori valencià en general han reduït en gran mesura el seu endeutament absolut.

d) ANÀLISI DEL DEUTE DE LES POBLACIONS MÉS INFLUENTS

Taula 11. Endeutament per habitant i per ingressos corrents principals poblacions.

Ajuntaments	2012		2013		2014		2015		Var. 2012-2015	
	deute/habitant 012	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant 2013	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant 014	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant 015	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant	deute/ Ingressos corrents
03009 Alcoy/Alcoi	551 €	77,27%	503 €	64,92%	476 €	61,65%	413 €	48,02%	-138 €	-37,86%
03031 Benidorm	1.664 €	130,93%	1.597 €	121,71%	1.452 €	103,89%	1.136 €	63,16%	-527 €	-36,48%
03066 Elda	433 €	61,61%	334 €	46,83%	227 €	31,08%	122 €	15,23%	-310 €	-75,28%
03099 Orihuela	654 €	96,68%	574 €	87,10%	533 €	62,74%	459 €	57,28%	-195 €	-40,75%
03122 San Vicente del Raspeig/Sant Vicent del Raspeig	329 €	52,23%	269 €	42,47%	184 €	27,77%	153 €	22,69%	-176 €	-56,55%
03133 Torrevieja	702 €	80,55%	631 €	70,63%	689 €	64,90%	658 €	57,40%	-44 €	-28,75%
12135 Vila-real	436 €	51,09%	401 €	44,93%	367 €	42,83%	417 €	47,66%	-20 €	-6,70%
46131 Gandia	2.196 €	290,03%	2.974 €	368,61%	3.060 €	347,01%	3.313 €	367,61%	1.117 €	26,75%
46190 Paterna	771 €	98,39%	693 €	70,94%	632 €	71,46%	600 €	68,20%	-171 €	-30,58%
46220 Sagunto/Sagunt	423 €	44,58%	479 €	54,22%	436 €	50,86%	387 €	41,68%	-36 €	-6,49%
46244 Torrent	736 €	111,56%	695 €	100,82%	635 €	95,16%	623 €	88,32%	-113 €	-20,83%

Font: Dades de Deute Viu 2015 MINHAP; Dades ingressos corrents 2013 IGAE i Dades Població INE.

Com es pot observar a la taula, la tendència de les ciutats més influents és la mateixa que la de el conjunt de tot el territori. S'observen importants reajustos com el sofert a Benidorm, la segona ciutat més endeutada d'aquest conjunt, amb uns nivells de deute excessivament exagerats per les grans obres faraòniques realitzades a la zona a principis del s.XXI, però on s'ha reduït més de 500€ per habitant el deute, encara que segueix sent elevadíssim.

Com s'ha comentat anteriorment, existeix un cas extraordinari a la ciutat de Gandia que no és sòls que tinga un deute exageradíssim, tant per habitant com per ingressos corrents, sinó que a més ha sofert un increment de més de 1100€ en el deute per habitant, arribant als mes de 3300€ per habitant en 2015.

Destacar també la bona situació d'endeutament de les poblacions d'Elda i Sant Vicent del Raspeig, que a pesar de la seua bona situació al principi d'aquest període, han seguit reduint el seu nivell de deute.

Taula 12. Endeutament per habitant i per ingressos corrents grans ciutats.

Ajuntaments	2012		2013		2014		2015		Var. 2012-2015	
	deute/habitant 012	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant 2013	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant 014	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant 015	deute/ Ingressos corrents	deute/habitant	deute/ Ingressos corrents
03014 Alicante/Alacant	528 €	73,73%	445 €	57,53%	444 €	57,99%	362 €	43,97%	-166 €	-40,36%
03065 Elche/Elx	670 €	92,55%	615 €	84,29%	558 €	76,20%	516 €	70,10%	-154 €	-24,25%
12040 Castellón de la Plana/Castelló de la Plana	719 €	88,37%	654 €	76,37%	621 €	68,03%	534 €	56,39%	-185 €	-36,19%
46250 Valencia	1.224 €	134,47%	1.101 €	116,08%	1.022 €	106,12%	905 €	94,29%	-320 €	-29,88%

Font: Dades de Deute Viu 2015 MINHAP; Dades ingressos corrents 2013 IGAE i Dades Població INE.

Com es desprèn de la informació donada per la taula, els ajuntaments de les quatre grans ciutats del territori valencià han reduït el seu deute, tant per habitant com per ingressos corrents.

La ciutat que més s'ha aplicat en aquest període (també és la que més ho necessitava) en termes de deute per habitant és la ciutat de València amb una reducció de més de 300€ per habitant del seu endeutament. Per altra banda, la gran ciutat de les quatre que menys ha disminuït el seu deute ha sigut l'única que no és capital de província de les quatre, com és Elx.

En termes relatius als ingressos corrents, la ciutat d'Alacant és la que més esforç ha fet, ja que ha reduït el seu deute en termes relatius en més d'un 40%. Mentre que, de la mateixa manera que ha succeït amb el deute per habitant, Elx amb un tant per cent meritori 24,25% és la ciutat que menys ha vist minvar el seu deute.

Pel que respecta a Castelló, en termes de deute per ingressos corrents s'apropa molt al 40% d'Alacant, mentre que s'observa com ha reduït el seu endeutament per habitant en més de 150€ en aquest període.

Per tant i en vista dels dos termes analitzats es pot concloure que els ajuntaments valencians han fet un bon treball que ha de seguir per el mateix camí reduint el seu deute en el període analitzat. Amb l'excepció de la ciutat de Gandia, cas que comença a ser excessivament preocupant i que necessitaria ser analitzat amb molt més detall.

CAPÍTOL 6

TRANSPARÈNCIA INFORMATIVA

DELS AJUNTAMENTS VALENCIANS

La Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera (LOEPSF), té com objectius aquestes tres premisses:

- Garantir la sostenibilitat financera de totes les administracions públiques
- Enfortir la confiança en l'estabilitat de l'economia espanyola
- Reforçar el compromís d'Espanya amb la Unió Europea en matèria d'estabilitat pressupostària.

Així, l'apartat tercer de l'article 17 d'aquesta Llei Orgànica, estableix que:

“abans del 15 d'abril de cada any, el ministre d'Hisenda i Administracions Públiques elevarà al Govern un primer informe sobre el grau de compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i de deute públic i de la regla de despesa de l'exercici immediat anterior, així com de l'evolució real de l'economia i les desviacions respecte de la previsió inicial continguda en l'informe a què es refereix l'article 15.5 d'aquesta Llei. Aquest informe s'elaborarà sobre la base de la informació que, en aplicació de la normativa europea, hagi de remetre a les autoritats europees ia l'hora de valorar el compliment es tindrà en compte un marge raonable que pugui cobrir les variacions respecte de l'informe contemplat en l'apartat següent derivades del calendari de disponibilitat de les dades”.

I dins de l'informe d'aquest any: “Els objectius d'estabilitat pressupostària, de deute públic i de la regla de despesa per a l'exercici 2015 es van establir per Acord de Consell de Ministres el 27 de juny de 2014. Per al conjunt d'Administracions Públiques es van fixar els objectius de dèficit i de deute a 4,2 punts del PIB i en 101,7 punts de PIB, respectivament. Per la seva banda, la variació màxima de la despesa computable de l'Administració central, de les comunitats autònomes i de les corporacions locals, es va establir en l'1,3 per cent, igual que la taxa de referència de creixement del PIB de mitjà termini de l'economia espanyola, calculada d'acord amb la metodologia utilitzada per la Comissió Europea.”

COMPLIMENT DE L'OBJECTIU D'ESTABILITAT DE LES ENTITATS LOCALS

D'altra banda, la Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària, en l'article 125.2 apartat g), disposa que correspon a la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (IGAE) emetre informe sobre el grau de compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària, a l'empara del que estableix l'esmentat apartat tercer de l'article 17 de la Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i Sostenibilitat Financera (LOEPSF).

És per això que el 15 d'abril de 2016, la Intervenció General de l'Administració de l'Estat publica l'informe on s'indica el grau de compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i que aquesta informació en compliment de la normativa comunitària, es remet a la Comissió Europea, que és qui regula el Procediment de Dèficit Excessiu (PDE).

El compliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària s'efectua de manera desagregada, segons els grups d'unitats públiques que es detallen en els apartats de l'article 2 de la Llei Orgànica 2/2012, que indica al seu primer apartat que el sector Administracions Públiques, a les quals es referirà l'informe sobre el compliment de l'objectiu d'estabilitat pressupostària, es delimita segons els criteris del Sistema Europeu de Comptes Nacionals i Regionals i inclou, com es podrà veure al quadre adjunt, els quatre subsectors següents:

- Administració Central, que comprén l'Estat i els organismes de l'Administració Central
- Administració Regional (Comunitats Autònomes)
- Administració Local (corporacions locals)
- Fons de Seguretat Social

Taula 13. Compliment estabilitat pressupostària comunitats autònomes exercici 2015.

CC.AA.	Déficit en millones de euros		Déficit en porcentaje del PIB regional		Objetivo de estabilidad presupuestaria	Desviaciones del objetivo de estabilidad presupuestaria
	Déficit en contabilidad nacional	Déficit a efectos del objetivo de estabilidad presupuestaria a 2015	Déficit en contabilidad nacional	Déficit a efectos del objetivo de estabilidad presupuestaria 2015		
Comunidad Autónoma del País Vasco	-454	-454	-0,69	-0,69	-0,7	0,0
Comunidad Autónoma de Cataluña	-5.532	-5.532	-2,70	-2,70	-0,7	-2,0
Comunidad Autónoma de Galicia	-317	-317	-0,57	-0,57	-0,7	0,1
Comunidad Autónoma de Andalucía	-1.635	-1.635	-1,13	-1,13	-0,7	-0,4
Comunidad Autónoma del Principado de Asturias	-330	-330	-1,53	-1,53	-0,7	-0,8
Comunidad Autónoma de Cantabria	-168	-168	-1,38	-1,38	-0,7	-0,7
Comunidad Autónoma de la Rioja	-90	-90	-1,13	-1,13	-0,7	-0,4
Comunidad Autónoma de la Región de Murcia	-699	-660	-2,52	-2,38	-0,7	-1,7
Comunitat Valenciana	-2.548	-2.548	-2,51	-2,51	-0,7	-1,8
Comunidad Autónoma de Aragón	-721	-721	-2,13	-2,13	-0,7	-1,4
Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha	-628	-628	-1,67	-1,67	-0,7	-1,0
Comunidad Autónoma de Canarias	-229	-229	-0,54	-0,54	-0,7	0,2
Comunidad Foral de Navarra	-234	-234	-1,28	-1,28	-0,7	-0,6
Comunidad Autónoma de Extremadura	-465	-465	-2,64	-2,64	-0,7	-1,9
Comunidad Autónoma de Illes Balears	-419	-419	-1,52	-1,52	-0,7	-0,8
Comunidad Autónoma de Madrid	-2.774	-2.774	-1,36	-1,36	-0,7	-0,7
Comunidad Autónoma de Castilla y León	-719	-719	-1,33	-1,33	-0,7	-0,6
Total Comunidades Autónomas	-17.962	-17.923	-1,66	-1,66	-0,7	-1,0

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2016)

Com es veu al quadre i es va comentar al capítol 4, les comunitats autònomes no sòls han cedit gran part de les seues competències a les entitats locals, sinó que a més, elles no han complit amb els seus objectius de dèficit en general.

Algunes, com la valenciana, s'han vist especialment perjudicades per part de l'Estat central, ja que a part de les dificultats en les que es troba, segueix amb el seu dèficit històric de finançament per part de l'Estat, ja que aporta moltíssim més a les arques públiques del que després rep.

Taula 14. Compliment estabilitat pressupostària administracions públiques exercici 2015.

Subsectores	Déficit en contabilidad nacional		Déficit a efectos de cumplimiento del OEP*		Objetivo de Estabilidad Presupuestaria	Desviación
	En millones de euros	En porcentaje del PIB	En millones de euros	En porcentaje del PIB		
Administración Central	-28.176	-2,61	-27.323	-2,53	-2,9	0,4
Comunidades Autónomas	-17.962	-1,66	-17.923	-1,66	-0,7	-1,0
Corporaciones Locales	4.765	0,44	4.765	0,44	-	0,4
Fondos de Seguridad Social	-13.592	-1,26	-13.592	-1,26	-0,6	-0,7
Administraciones Públicas	-54.965	-5,08	-54.073	-5,00	-4,2	-0,8
PIB utilizado	1.081.190					

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2016)

Com s'ha comentat al quadre anterior, per a que aquests resultats no puguen resultar enganyosos, la reducció del dèficit per part de l'Administració Central ha sigut majoritàriament per un repartiment de les competències amb les altres entitats més menudes, no augmentant amb la mateixa proporció el nivell de transferències a aquestes.

El resultat registrat en 2015 pel conjunt d'Entitats Locals ha estat un superàvit de 4.765 milions d'euros, xifra que representa el 0,44 per cent del PIB. Per tant, d'acord a aquesta dada, s'ha complit l'objectiu previst per al conjunt de les entitats locals, havent-se registrat en aquest cas una desviació positiva de 0,44 punts del PIB.

D'acord amb l'apartat tercer de l'article 17 de la Llei Orgànica 2/2012, també s'ha d'informar del grau de compliment de la regla de despesa per a l'exercici 2015 per a cada un dels subsectors de les Administracions Públiques, amb l'excepció dels Fons de Seguretat Social.

Taula 15. Compliment regla de la despesa exercici 2015.

	2014	2015	Tasa de variación
1. Administración Central	97.409	102.814	5,5
2. Comunidades Autónomas	134.210	140.178	4,4
3. Corporaciones Locales	48.609	49.435	1,7

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2016)

El conjunt de les corporacions locals ha registrat un augment del 1,7 per cent en la despesa computable de 2015, ràtio superior a 0,4 punts a la taxa de variació permesa, el que suposa l'incompliment de la regla de despesa en aquest exercici .

El Consell de Ministres de 27 de juny de 2014, va aprovar un Acord pel qual s'establia, per a l'any 2015, l'objectiu de deute públic per al conjunt de les administracions públiques i per a cada un dels seus subsectors. Posteriorment, en els Acords de Consell de Ministres de 12 de setembre de 2014 i de 30 de gener de 2015 van fixar els objectius individuals de deute públic de les comunitats autònomes de règim comú i de règim foral, respectivament. El càlcul del deute públic per a l'exercici 2015 ha estat elaborat pel Banc d'Espanya i notificat a la Comissió Europea i als Eurostat, en el marc de la primera notificació del procediment de dèficit excessiu.

Taula 16. Compliment regla del Deute Públic exercici 2015.

	Deuda Pública	Objetivo	Desviación
1. Administraciones Central y Fondos de Seguridad Social	71,7	76,3	4,6
2. Comunidades Autónomas	24,2	21,5	-2,7
3. Corporaciones Locales	3,3	3,9	0,6
Administraciones Públicas	99,2	101,7	2,5

Font: Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques (2016)

Per a les corporacions locals, l'objectiu de Deute era del 3,9 per cent del PIB, havent aconseguit el seu deute al final de l'exercici el 3,3 per cent del PIB, fet que suposa un compliment de l'objectiu fixat.

ÍNDEX DE TRANSPARÈNCIA DE LES ENTITATS LOCALS.

L'Índex de Transparència dels Ajuntaments (ITA) constitueix una ferramenta per mesurar el nivell de transparència davant els ciutadans i la societat dels Ajuntaments espanyols. Està elaborat per l'empresa Transparency International España i s'avalua la transparència dels 110 majors Ajuntaments d'Espanya, a través d'un conjunt integrat de 80 indicadors. A més, també poden adherir-se a aquest programa tots els Ajuntaments que així ho sol·liciten.

Per a el·laborar-lo, l'empresa Transparency International España, segueix la normativa estipulada a la Llei de Transparència.

Els Ajuntaments, a l'últim informe, de l'any 2014, han tornat a augmentar el seu índex de transparència. Les sis Àrees de transparència que s'avaluen en l'ITA són les següents:

- Informació sobre la Corporació municipal;
- Relacions amb els ciutadans i la societat;
- Transparència economicofinancera;
- Transparència en les contractacions i costos dels serveis;
- Transparència en matèries d'urbanisme, obres públiques i medi ambient.
- Indicadors Llei de Transparència.

La metodologia per a l'Índex de Transparència dels Ajuntaments ve donada pels següents indicadors, que es poden trobar a la pàgina web de Transparency International España:

“INFORMACIÓ SOBRE LA CORPORACIÓ MUNICIPAL (18)

- 1.- *INFORMACIÓ SOBRE ELS CÀRRECS ELECTES I EL PERSONAL (6)*
- 2.- *INFORMACIÓ SOBRE L'ORGANITZACIÓ I EL PATRIMONI (6)*
- 3.- *INFORMACIÓ SOBRE NORMES I INSTITUCIONS MUNICIPALS (6)*

RELACIONS AMB ELS CIUTADANS I LA SOCIETAT (16)

- 1.- *CARACTERÍSTIQUES DE LA PÀGINA WEB DE L'AJUNTAMENT (2)*
- 2.- *INFORMACIÓ I ATENCIÓ CIUTADANA (9)*
- 3.- *GRAU DE COMPROMÍS AMB LA CIUTADANIA (5)*

TRANSPARÈNCIA ECONOMICOFINANCERA (11)

- 1.- INFORMACIÓ COMPTABLE I PRESSUPOSTÀRIA (5)
- 2.- TRANSPARÈNCIA EN ELS INGRESSOS, DESPESES I DEUTES MUNICIPALS (6)

TRANSPARÈNCIA EN LES CONTRACTACIONS I COSTOS DELS SERVEIS (4)

- 1.- PROCEDIMENTS DE CONTRACTACIÓ DE SERVEIS (2)
- 2.- SUMINISTRADORES I COSTOS DELS SERVEIS (2)

TRANSPARÈNCIA EN MATÈRIES D'URBANISME, OBRES PÚBLIQUES I MEDI AMBIENT (15)

- 1.- PLANS D'ORDENACIÓ URBANA I CONVENIS URBANÍSTICS (6)
- 2.- ANUNCIS I LICITACIONS D'OBRES PÚBLIQUES (3)
- 3.- INFORMACIÓ SOBRE CONCURRENTS, OFERTES I RESOLUCIONS (2)
- 4.- OBRES PÚBLIQUES, URBANISME I INFRAESTRUCTURES (4)

INDICADORS LLEI DE TRANSPARÈNCIA (16)

- 1.- PLANIFICACIÓ I ORGANITZACIÓ (3)
- 2.- CONTRACTES, CONVENIS I SUBVENCIONS (6)
- 3.- ALTS CÀRRECS DE L'AJUNTAMENT I ENTITATS PARTICIPADES (3)
- 4.- INFORMACIÓ ECONÒMICA I PRESSUPOSTÀRIA (4)"

Amb l'aplicació d'aquest conjunt de 80 indicadors, cada Ajuntament obté una puntuació individual, de manera que sorgix un rànquing o Classificació del nivell de transparència dels 110 ajuntaments citats.

Taula 17. Rànquing dels 110 Ajuntaments més grans.

	AYUNTAMIENTOS	PUNTUACIÓN (Entre 1 y 100)
1	ALCALÁ D'HENARES	100,0
1	ALCOBENDAS	100,0
1	ALCORCÓN	100,0
1	BADALONA	100,0
1	BARCELONA	100,0
1	BILBAO	100,0
1	GETXO	100,0
1	GUADALAJARA	100,0
1	LLEIDA	100,0
1	MÓSTOLES	100,0
1	OVIEDO	100,0
1	PALMA DE MALLORCA	100,0

1	SABADELL	100,0
1	SAN CUGAT DEL VALLÉS	100,0
1	SORIA	100,0
1	TORREJÓN DE ARDOZ	100,0
1	TORRENT	100,0
1	VITORIA	100,0
1	SARAGOSSA	100,0
20	GIJÓN	98,8
20	LLEO	98,8
20	MÁLAGA	98,8
20	SAN CRISTÓBAL DE LA LAGUNA	98,8
20	SAN SEBASTIÁN-DONOSTIA	98,8
20	ZAMORA	98,8
26	AVILÉS	97,5
26	CIUDAD REAL	97,5
26	GANDÍA	97,5
26	HOSPITALET DEL LLOBREGAT	97,5
26	MANRESA	97,5
26	MATARÓ	97,5
26	SANTADER	97,5
26	TERRASSA	97,5
34	CORNELLÀ DE LLOBREGAT	96,3
34	POZUELO DE ALARCÓN	96,3
36	CÓRDOBA	95,0
36	JEREZ DE LA FRONTERA	95,0
36	PALENCIA	95,0
36	PUERTO SANTA MARÍA	95,0
36	SEVILLA	95,0
36	VÉLEZ-MÁLAGA	95,0
36	VIGO	95,0
43	ALBACETE	93,8
43	BURGOS	93,8
43	LAS PALMAS DE GRAN CANARIA	93,8
43	LOGROÑO	93,8
43	MAJADAHONDA	93,8
43	SANT BOI DEL LLOBREGAT	93,8
49	BARAKALDO	92,5
49	MADRID	92,5
49	MIJAS	92,5
49	MURCIA	92,5
49	ROQUETES DEL MAR	92,5
54	FUENGIROLA	91,3
54	SALAMANCA	91,3
56	ALCALÀ DE GUADAÍRA	90,0
56	COSLADA	90,0
56	HUESCA	90,0
56	OURENSE	90,0

56	PAMPLONA	90,0
56	REUS	90,0
56	TOLEDO	90,0
63	CASTELLÓ DE LA PLANA	88,8
63	GETAFE	88,8
63	VALLADOLID	88,8
66	SANTA COLOMA DE GRAMENET	87,5
67	CARTAGENA	86,3
67	PONFERRADA	86,3
69	CHICLANA DE LA FRONTERA	85,0
69	FUENLABRADA	85,0
69	LORCA	85,0
69	TORREVIEJA	85,0
73	A CORUÑA	83,8
73	SAN SEBASTIÁN DE LOS REYES	83,8
73	TARRAGONA	83,8
76	ARONA	82,5
76	CÁDIZ	82,5
76	DOS HERMANAS	82,5
76	PARLA	82,5
80	ÁVILA	81,3
80	ORIHUELA	81,3
80	VALENCIA	81,3
83	HUELVA	80,0
84	LAS ROZAS	77,5
84	SAN FERNANDO	77,5
84	TALAVERA DE LA REINA	77,5
87	SANTA CRUZ DE TENERIFE	76,3
87	SEGOVIA	76,3
89	ALACANT	73,8
90	GIRONA	72,5
90	LUGO	72,5
90	RUBÍ	72,5
93	FERROL	71,3
94	CÁCERES	70,0
95	BENIDORM	67,5
95	CUENCA	67,5
97	SANTIAGO DE COMPOSTELA	66,3
98	EL EJIDO	65,0
99	SAGUNT	63,8
100	LEGANÉS	61,3
101	ALGECIRAS	60,0
102	MARBELLA	58,8
103	ELX	47,5
104	PONTEVEDRA	43,8
105	TELDE	42,5
106	TERUEL	38,8

107	JAÉN	37,5
108	BADAJOS	32,5
109	ALMERÍA	30,0
110	GRANADA	28,8

Font: Transparency International España (2014)

Es pot observar a la taula, com els ajuntaments valencians es troben per baix del nivell de la mitjana espanyola, que la mitja resultant d'aquestos és 77,95, poc més de 7 punts inferior al 85,2, de la mitjana espanyola.

CAPÍTOL 7

CONCLUSIONS DEL TREBALL

La forma més propera a les persones d'organització territorial i participació ciutadana és el municipi. Tant a la LBRL com a la Constitució Espanyola, la definició de municipi, incorpora els mots d'interessos propis i autonomia. Per tant, de la mateixa manera que un municipi no entén la seua existència sense els elements materials que conté, tampoc pot prescindir dels immaterials o intangibles que van lligats a ell, com son l'autonomia i els interessos propis anomenats anteriorment.

Les competències pròpies d'un municipi, van lligades a la seua autonomia local. A més aquestes han d'estar obligatòriament determinades per llei. A l'article 26 de la LBRL, dotat per la delimitació legislativa atorgada per la LRSAL, els serveis que s'han de prestar de manera obligatòria no són més que una prohibició de màxims, aspecte que podria considerar-se molt positiu, a l'hora d'evitar duplicitats entre diferents administracions. Per contra, degut a l'obligació d'enteniment i coordinació entre les diferents diputacions provincials i la decisió final sobre els serveis que han de prestar els municipis de menys de 20.000 habitants, feta pel Ministeri, ha desvirtuat moltíssim el concepte d'autonomia local.

La principal eina de la que disposa l'autonomia local, per tal de aconseguir gestionar els seus interessos i poder fer front a les prestacions de serveis a les que ha de fer front, no és altra que els pressupostos municipals. Aquests pressupostos municipals seran la millor manera de fer realitat les polítiques que vulga dur a terme el municipi, així com ens proporcionarà informació derivada de la seua execució, que ens servirà per a mesurar els seus nivells d'eficàcia i eficiència en la resolució dels seus objectius pressupostats.

L'estabilitat pressupostària s'ha consagrat com a principi rector per a poder presidir les diferents activitats de les Administracions Públiques, gràcies a la reforma de l'article 135 de la Constitució Espanyola. Si afegim també LOEP, trobem els preceptes que argumenten l'aprovació de la LRSAL en desembre de 2012 per tal d'aplicar l'esmentat principi d'estabilitat pressupostària, però també el de sostenibilitat financera o eficiència en l'ús dels recursos públics locals i, d'aquesta manera, poder llançar un poc de llum sobre les competències que te cada una de les administracions i així, evitar duplicitats amb aquells servicis que han d'oferir els municipis per llei. Fent efectiu així

el principi de “Una Administració, una competència” i evitar així un balafiament dels recursos públics, provocant que es dispare l’endeutament.

Que s’incorporen els mots eficàcia i eficiència en el vocabulari dels administradors públics, encara que sòls siga per tractar de buscar un equilibri, amb l’anterior concepte de servei públic, on la despesa assumida no era alguna cosa rellevant, ni comparable amb el benefici que podia provocar en la societat, constitueix un grandíssim avanç per evitar unes situacions com les viscudes en anys anteriors, on els nivells d’endeutament dels nostres ajuntaments en molts casos s’han disparat pels detalls comentats anteriorment.

Per això, per a tractar de buscar un equilibri entre l’endeutament desmesurat i l’eficiència i eficàcia dels recursos, és necessari també un finançament apropiat, així per exemple en un municipi de menys de 20.000 habitants, on les seues obligacions de cara al ciutadà son molt menors, és molt més complicat que existisca un endeutament desmesurat, ja que existeixen una sèrie de tributs locals potestadius als qual pot recórrer en cas que es donara la situació on les seues despeses foren molt superiors als seus ingressos.

Per contra, les Entitats Locals més grans, amb cada vegada més competències cedides per un Estat central i uns ents autonòmics obsessionats amb el compliment dels objectius de dèficit marcats des d’Europa, no ho tenen fàcil per a poder desenvolupar-se més enllà d’oferir els serveis bàsics marcats per la Llei.

A més a més, moltes vegades, resulta molt complex mesurar amb els estudis de costos la quantia per al ciutadà d’un servei ofert per les entitats públiques, ja que moltes vegades no es tracta de serveis tangibles i fàcilment mesurables, sinó que son més subjectius i difícilment incorporables a aquests estudis de costos regulats per la llei.

Aquest fet descrit, provoca que una vegada més, l’excessiva transferència de competències per part de l’Estat central sense el seu conseqüent augment de les transferències de recaptacions, ofegue més encara i perjudique més si cap a aquestes Entitats Locals més grans.

A més a més, els tributs potestadius no tenen el mateix pes en els ingressos de les entitats locals que decideixen regular-los i incorporar-los als seus pressupostos, com el pes que sí que tenen les competències que els augmenten quan superen els límits

d'habitants establerts per la Llei, per tant es produeix un desajustament dels ingressos i despeses de les Entitats Locals.

A banda del tema dels tributs locals que suposen la major part dels ingressos, de fet l'IBI és la partida més gran en pes de tots els ingressos de les entitats locals, es pot observar també el que s'ha comentat de la importància de les transferències corrents o subvencions, que així i tot no són suficients, degut a la gran delegació de competències diferents de les pròpies i atribuïdes per delegació, que a la postra, acaben per causar un gran augment del endeutament de les Entitats Locals.

A més, s'hauria de destacar la importància de les taxes i dels preus públics, sumant en conjunt aquestes dos variables un 12% dels ingressos de les entitats locals. Si bé no és una xifra menuda, es fa palès en veure aquestes dades, que l'actual llei tributària no fa més que restringir l'autonomia de les entitats locals, ja que aquest 12% podria ser molt superior, amb una llei menys restrictiva i que deixara més poder de decisió a les organitzacions municipals a l'hora de decidir els seus tributs propis.

Una altra part important sobre la qual a l'autor li agradaria fer un incís són els informes sobre el compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària, també mal coneguts com objectius de dèficit. Aquests informes estan enfocats a fer un seguiment del compliment dels objectius marcats, tant a nivell d'estabilitat, de la regla de la despesa i del deute públic. Aquests informes, venen regulats per l'apartat tercer de l'article 17 de la Llei Orgànica que estableix que *"abans del 15 d'abril de cada any, el ministre d'Hisenda i Administracions Públiques elevarà al Govern un primer informe sobre el grau de compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i de deute públic i de la regla de despesa de l'exercici immediat anterior, així com de l'evolució real de l'economia i les desviacions respecte de la previsió inicial continguda en l'informe a què es refereix l'article 15.5 d'aquesta Llei. Aquest informe s'elaborarà sobre la base de la informació que, en aplicació de la normativa europea, hagi de remetre a les autoritats europees ia l'hora de valorar el compliment es tindrà en compte un marge raonable que pugui cobrir les variacions respecte de l'informe contemplat en l'apartat següent derivades del calendari de disponibilitat de les dades"*.

Com es pot comprovar al "Informe sobre el grau de compliment de l'objectiu de estabilitat pressupostària, i de deute públic i de la regla de despesa de l'exercici 2015", on venen les informacions relacionades amb el grau de compliment dels objectius de 2015, així l'informació referent als objectius de 2016: *"Els objectius d'estabilitat pressupostària, de deute públic i de la regla de despesa per a l'exercici 2015 es van*

establir per Acord de Consell de Ministres el 27 de juny de 2014. Per al conjunt d'Administracions Públiques es van fixar els objectius de dèficit i de deute a 4,2 punts del PIB i en 101,7 punts de PIB, respectivament. Per la seva banda, la variació màxima de la despesa computable de l'Administració central, de les comunitats autònomes i de les corporacions locals, es va establir en l'1,3 per cent, igual que la taxa de referència de creixement del PIB de mitjà termini de l'economia espanyola, calculada d'acord amb la metodologia utilitzada per la Comissió Europea.”

Segons aquest informe, on es mostra el compliment de deute de les entitats locals d'aquests objectius marcats per al 2015, sòls les Entitats Locals van complir els objectius, ja que tant l'Estat central, com les comunitats autònomes van superar els nivells de dèficit marcats. Una mostra més del que s'ha anat veient durant tot l'estudi, i és que amb aquesta Llei 2/2012, mentre les Administracions Públiques més grans (Estat central i comunitats autònomes) no complixen els seus objectius marcats, són capaces de controlar a les entitats locals, limitant al màxim el seu marge de maniobra i per tant la seua autonomia.

Així arribem a l'anàlisi de les dades exposades durant el capítol 5 d'aquest treball, on s'han mostrat uns resultats molt favorables respecte a la reducció de l'endeutament en la gran majoria de les entitats locals valencianes. Però caldria que es fera una reflexió i en especial una pregunta respecte a aquests resultats. S'han aconseguit molt bons resultats, però a quin preu?

Les entitats locals, com s'ha comentat al principi de les conclusions, es basen en dos premisses fonamentals, l'autonomia i els interessos propis. Amb l'actual legislació, les entitats locals han perdut gran part de la seua autonomia a l'hora de gestionar el seu deute i degut a açò s'està tenint que renunciar a molts interessos propis de l'autonomia de les entitats locals, en detriment dels interessos d'un Estat central que cada vegada torna a buscar més la recentralització.

Pel que fa a la Transparència de les entitats locals, s'espera que a través de l'ITA s'aconseguisca, en definitiva, propiciar un major acostament dels ajuntaments als ciutadans, fomentant l'augment de la informació que aquests reben de les corporacions locals, tant sobre la situació dels mateixos ajuntaments, com sobre les activitats que realitzen, i també sobre les prestacions i serveis als quals poden accedir els propis ciutadans.

És d'esperar, que els ajuntaments avaluats en l'ITA, els quals reuneixen més de la meitat de la població espanyola i per primera vegada veient-se avaluats en els seus

nivells d'informació proporcionada al ciutadà, segueixen en els propers anys consolidant i ampliant en la mesura possible aquest alt nivell de transparència, d'acord amb el dret a saber dels ciutadans, facilitant així la consulta i l'accés directe a tota mena d'informació d'aquestes corporacions municipals.

Si bé, per a finalitzar cabria fent una reflexió sobre que encara que Espanya és un dels països més descentralitzats a nivell Europeu, a l'inici del procés de descentralització l'Administració central de l'Estat concentrava el 90% de la despesa pública. En l'actualitat només executa el 22% que sumat amb el 28% de la seguretat Social s'elevaria a un 50%; les comunitats autònomes el 37% de la despesa pública mentre que les entitats locals només li correspon un 13%, tot i haver augmentat les seves competències.

Aquests fets van desencadenar l'anomenada Segona Descentralització que va ser una iniciativa fallida perquè no es van arribar a acords que permeteren definir un marc competencial i de finançament municipal de les mateixes.

Per aquest motiu és necessari fer una consideració especial en el tema del Finançament Local a el Fons de Cooperació Municipal, tot i no recollit com a font d'ingressos pròpiament dit en la legislació bàsica però sí que preveu l'article 201 de la Llei 8/2010, de 23 de juny, del règim local de la Comunitat Valenciana, es va constituir segons l'article 64.3 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, per donar suport i impulsar que els municipis petits que ho desitgi puguin compartir serveis i personal per estalviar recursos.

Des de l'aprovació de l'esmentada Llei 8/2010, encara no s'ha desenvolupat reglamentàriament la participació i distribució d'aquest Fons de Cooperació Municipal el que porta a l'infrafinançament dels municipis de la Comunitat i tot i que segons es llegeix en l'últim paràgraf de l'article 201 de l'esmentada Llei 8/2010, la quantia de la participació s'incrementarà en funció de la millora del finançament de la Comunitat Valenciana respecte a la mitjana nacional de finançament autonòmic per habitant, tema aquest que l'actual Govern de la Comunitat està demandant al Govern de l'Estat Espanyol contínuament per considerar que també està infrafinançant a la Comunitat Valenciana.

A nivell de la Comunitat Valenciana, la Llei 8/2010, s'esperava amb ànsia ja que s'esperava que fora una llei clara i que servira com la tan necessària llei de finançament que tant de temps es duu esperant. Però res més lluny de la realitat, ja que quan es va aprovar es va poder comprovar que no era una llei molt diferent a la

Llei de bases i que no anava a servir com a llei de finançament, sinó com a llei de racionalització.

En l'actualitat i amb el nou Govern a la Generalitat Valenciana, des de Presidència a la reunió del Consell de juliol de 2016, s'han compromès a tirar endavant el decret de creació del fons autonòmic de cooperació municipal, que constarà de tres parts. La primera serà un fons incondicionats per als ajuntaments, amb aportacions econòmiques del Consell i de les diputacions; la segona part serà de Fons Europeus per als municipis menors de 20.000 habitants, i la tercera part mitjançant avals de l'Institut Valencià de Finances (IVF) als ajuntaments que pretenguin realitzar inversions en els seus municipis. Sent l'important del desenvolupament de l'esmentat Fons la part incondicionada a què tinguin accés les entitats locals. Ja que el principal problema, a ulls del redactor d'aquest treball és que totes les transferències a les quals tenen accés les entitats locals, i que formen una gran part del finançament d'aquestes com s'ha pogut observar, són transferències condicionades a unes certes actuacions, generalment insuficients i tardanes i que no deixen marge de maniobra per a finançar altres objectes que no siguen els estipulats en la subvenció. D'ací la importància de la part incondicionada d'aquest Fons.

En conseqüència amb les premisses esmentades anteriorment i com a conclusió final del treball, l'opinió de l'autor és que les iniciatives legislatives que tracten d'ordenar les competències i el finançament de les corporacions locals, s'haurien de fer amb una perspectiva d'estabilitat a llarg termini i no com una resposta a problemes conjunturals, com han estat construïdes fins actualment, ja que mentre no existisca una llei que regule explícitament el finançament local, els ajuntaments i les restants entitats locals seguiran sent els germans pobres de l'Administració Pública i les seues decisions sempre estaran supeditades a les decisions dels òrgans més grans, privant així d'un dels principis dels municipis, que és la seua autonomia.

BIBLIOGRAFIA

Referències legals

Constitució Espanyola. Espanya. *BOE*, 29 de desembre de 1978, núm. 311. Text consolidat. <<http://boe.es/buscar/pdf/1978/BOE-A-1978-31229-consolidado.pdf>> [Consulta: 17 de maig de 2016]

Orden del Ministerio de Administración Territorial, de 14 de noviembre de 1979, por la que se aprueba la estructura a la que deberán adaptarse los presupuestos de las Corporaciones Locales y se dictan instrucciones complementarias para la formación de los del ejercicio de 1980. Espanya. *BOE*, 17 de novembre de 1979, núm. 276, p. 26575-26596. <<http://boe.es/boe/dias/1979/11/17/pdfs/A26575-26596.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local. Espanya. *BOE*, 31 de desembre de 1985, suplement en català núm. 7 de 1985, p. 31-55. <http://boe.es/boe_catalan/dias/1985/12/31/pdfs/A00031-00055.pdf> i text consolidat en <<http://boe.es/buscar/pdf/1985/BOE-A-1985-5392-consolidado.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Carta Europea de Autonomía Local, hecha en Estrasburgo el 15 de octubre de 1985. Unió Europea. *BOE*, 24 de febrer de 1989, núm. 47, p. 5396-5398. <<http://boe.es/boe/dias/1989/02/24/pdfs/A05396-05398.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2015]

Orden del Ministerio de Economía y Hacienda, de 20 de septiembre de 1989, por la que se establece la estructura de los presupuestos de las entidades locales. Espanya. *BOE*, 20 d'octubre de 1989, núm. 252, p. 33023-33039. <<http://boe.es/boe/dias/1989/10/20/pdfs/A33023-33039.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llei Orgànica 7/1999, de 21 d'abril, de modificació de la Llei orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional. Espanya. *BOE*, 14 de maig de 1999, suplement en català núm. 8 de 1999, p. 608-610. <https://boe.es/boe_catalan/dias/1999/05/14/pdfs/A00608-00610.pdf> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llei 47/2003, de 26 de novembre, General Pressupostària. Espanya. *BOE*, 1 de desembre de 2003, suplement en valencià núm. 6, p. 1124-1172. <https://boe.es/boe_valenciano/dias/2003/12/01/pdfs/A01124-01172.pdf> i text consolidat en <<http://boe.es/buscar/pdf/2003/BOE-A-2003-21614-consolidado.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Reial Decret Legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals. Espanya. BOE, 1 d'abril de 2004, suplement en valencià núm. 3, 1 d'abril de 2004, p. 491-546. <http://boe.es/boe_valenciano/dias/2004/04/01/pdfs/A00491-00546.pdf> i text consolidat en <<http://boe.es/buscar/pdf/2004/BOE-A-2004-4214-consolidado.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llei Orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'Estabilitat Pressupostària i Sostenibilitat Financera. Espanya. BOE, 30 d'abril de 2012, suplement en valencià al núm. 103, Secc. I, p. 1-23. <http://boe.es/boe_valenciano/dias/2012/04/30/pdfs/BOE-A-2012-5730-V.pdf> i text consolidat en <<http://boe.es/buscar/pdf/2012/BOE-A-2012-5730-consolidado.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local. Espanya. BOE, 30 de desembre de 2013, suplement en valencià al núm. 312, Secc. I, p. 1- 41. <http://boe.es/boe_valenciano/dias/2013/12/30/pdfs/BOE-A-2013-13756-V.pdf> [Consulta: 20 de maig de 2015] i text consolidat en <<http://boe.es/buscar/pdf/2013/BOE-A-2013-13756-consolidado.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llei 15/2014, de 16 de setembre, de racionalització del sector públic i altres mesures de reforma administrativa. Espanya. BOE, 17 de setembre de 2014, suplement en valencià al núm. 226, Secc. I., p. 1-49. <http://boe.es/boe_valenciano/dias/2014/09/17/pdfs/BOE-A-2014-9467-V.pdf> [Consulta: 20 de maig de 2015] i text consolidat en <<http://boe.es/buscar/pdf/2014/BOE-A-2014-9467-consolidado.pdf>> [Consulta: 20 de maig de 2016]

Llibres, revistes i altres referències bibliogràfiques

BENEYTO CABANES, R. (2013). *L'endeutament dels ajuntaments valencians i les retallades a l'autonomia local (2010-2013)*. València: Fundació Nexa.

DELGADO, A. i SEVILLANO, L. (2016). *Los ayuntamientos más endeudados de España*. <<http://datos.elespanol.com/proyectos/deuda-municipios-2015/>> Madrid.

DOMINGUEZ MARTINEZ, J.M. i LOPEZ JIMÉNEZ, J.M. (2012). *La reforma de la ley de estabilidad presupuestaria en España: anàlisi de la Ley Orgánica de Estabilidad Presupuestaria y Sostenibilidad Financiera*. Madrid. Universitat de Alcalà d'Henares.

GRAJAL CABALLERO, I. (2013). *El endeudamiento de las corporaciones locales a partir del 1 de enero de 2013: régimen jurídico e implicaciones con la estabilidad presupuestaria y la sostenibilidad financiera*. Palència. Auditoria Pública Nº59 (20123).

MARTIN CATALAN, T. (2015). *L'estructura per programes del pressupost de despeses de les entitats locals*. València. Treball Final de Grau en Gestió d'Administracions Públiques. Universitat Politècnica de València.

MINISTERI D'HISENDA I ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES (2015). *Haciendas Locales en cifras año 2013*. Madrid.

MINISTERI D'HISENDA I ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES (15/04/2016). *Informe sobre el grado de cumplimiento del objetivo de estabilidad presupuestaria, y de deuda pública y de la regla de gasto del ejercicio 2015*. Madrid.

MINISTERI D'HISENDA I ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES (2016). *NOTA METODOLÓGICA. Presupuestos y Liquidaciones*. Madrid.

REVISTA DEMOCRACIA Y GOBIERNO LOCAL, número 26/27 (2014). *Transparencia local: progresos y desafíos*. Madrid. Fundació Democracia y Gobierno Local.

SAIZ SALVADOR, P. (2012). *El Informe de Sostenibilidad Económica en el planeamiento general y de desarrollo y su impacto en la hacienda local*. Madrid.

Bases de dades oficials

Instituto Nacional de Estadística. Espanya. Cifras oficiales de población resultantes de la revisión del Padrón municipal a 1 de enero de 2015. <<http://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=2903&L=0>> [Consulta: 16 d'agost de 2016]

Comunitat Valenciana Portal Estadistic de la Generalitat Valenciana. Comunitat Valenciana. Cifras oficiales de población resultantes de la revisión del Padrón municipal a 1 de enero de 2015. <<http://www.ive.es/>> [Consulta: 16 d'agost de 2016]

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Espanya. Deute Viu de les Administracions locals a 31/12/2015. <<http://www.minhap.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Administracion%20Electronica/OVEELL/Paginas/DeudaViva.aspx>> [Consulta: 16 d'agost de 2016]

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Espanya. Presupostos entitats locals. <<http://www.minhap.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Administracion%20Electronica/OVEELL/Paginas/PublicacionPresupuestosEELL.aspx>> [Consulta: 17 d'agost de 2016]

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Espanya. Acceso datos presupuestos de las entidades locales. Presupuestos años 2015_2014_2013_2012 <<http://serviciostelematicosex.minhap.gob.es/SGCAL/entidadeslocales/>> [Consulta: 17 d'agost de 2016]

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Espanya. Acceso datos presupuestos de las entidades locales. Liquidacion de Presupuestos año 2014_2013_2012 < <http://serviciostelematicosexst.minhap.gob.es/SGCAL/entidadeslocales/>> [Consulta: 17 d'agost de 2016]

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Espanya. Acceso datos presupuestos de las entidades locales. Liquidacion presupuesto año 2015 < http://www.minhap.gob.es/Documentacion/Publico/DGCFEL/ConsultaPresupuestosLiquidaciones/2015QT_Liquidacion_publicacion%2020160831.xls> [Consulta: 17 d'agost de 2016]